

MERCADERS **de la** **SOLIDARITAT**

**Apunts sobre el Fons
d'Ajut al Desenvolupament-FAD**

**Salvador Maneu Marcos
Pere Casellas i Borrell**

Coordinador: Josep M. Garcia Picola

EDITORIAL MEDITERRÀNIA

Mercaders de la Solidaritat

Mercaders de la Solidaritat

*Apunts sobre el Fons
d'Ajut al Desenvolupament-FAD*

Salvador Maneu Marcos

Pere Casellas i Borrell

Coordinador: Josep M. Garcia Picola

EDITORIAL MEDITERRÀNIA

©

Salvador Maneu Marcos
Pere Casellas i Borrell
Josep M. Garcia Picola

Amb la col.laboració de la

Fundació Jaume Bofill

Provença, 324 pral.

08037 Barcelona

i del

Centre UNESCO de Catalunya

Mallorca, 285 pral.

08037 Barcelona

Edició a cura de:

Editorial Mediterrània

Guillem Tell, 15

08006 Barcelona

Barcelona, maig 1998

Imprès a Romanyà Valls, S.A.

ISBN: 84-8334-037-2

Dipòsit legal: B. 27.845 - 1998

Paperecològic

Índex

Un pròleg per a uns apunts	9
Capítol 1. Metodologia	15
1. Primera fase: emmarcament	16
2. Segona fase: desenvolupament	17
3. Fonts	18
a) Fonts secundàries	18
b) Fonts primàries	19
4. Dificultats	20
Notes	21
Capítol 2. Què és el FAD?	23
1. Introducció	24
2. Naturalesa jurídica	24
3. Característiques	24
4. Normes reguladores	25
a) Estatals	25
b) Supraestatals (Consens OCDE)	25
5. Conclusions.	30
Notes	31
Capítol 3. Anàlisi de la realitat del FAD	35
1. Pautes recents	36
a) Definició de les grans directrius governamentals	36
b) Dades quantitatives I: pressupost anual d'AOD destinat al FAD; volum total de projectes aprovats en període d'execució	36
c) Dades quantitatives II: distribució sectorial, geogràfica i empresarial dels projectes aprovats	39
2. Mecànica del FAD	43
a) Sol·licitud i condicions	43
b) Primeres valoracions per part de l'Administració espanyola	43
c) Gestió de les operacions de crèdit	44

d) Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament	45
e) Aprovació definitiva	46
f) Conclusions	48
3. Publicitat del FAD	49
a) Legislació reguladora de l'accés a la informació	49
b) El discurs polític	50
c) Quadern de bitàcola del treball de camp efectuat	51
d) Conclusions	54
4. Coordinació institucional i administrativa entre ministeris	56
a) Recull normatiu	56
b) Anàlisi competencial: la dualitat institucional	57
c) Conclusions	59
5. Distribució geogràfica del FAD	61
a) Criteris orientatius	61
b) Anàlisi del rerefons polític i econòmic d'algunes concessions de crèdits FAD a determinats països	65
c) Conclusions	67
d) Annex: política exterior espanyola a la Mediterrània	67
6. Desglossament de les operacions. Anàlisi temàtica	71
a) Criteris de correcció temàtica	71
b) Gràfics globals (1995/1994)	71
c) Compendi annex: concreció geogràfica de la destinació dels crèdits FAD 1994/1995	73
d) Gràfiques - resum	108
e) Conclusions	109
Notes	110
 Capítol 4. Caràcter comercial dels crèdits FAD	 129
1. Principals trets que indiquen la comercialitat dels crèdits FAD	131
a) En la sol·licitud	131
b) En l'actuació de la SGFFE	131
c) En la selecció a la Direcció General de Política Comercial	131
d) Aplicació de criteris provinents de l'OCDE	132
e) Actuació de la CIAD en relació amb el Ministeri d'Afers Estrangers	132
f) Actuació de la CIAD en relació amb l'ICO	132
g) Conclusions	133
2. Empreses beneficiàries	134
a) Introducció	134
b) Realitat de la pràctica administrativa actual	135
c) Conclusions	136
Notes	136

Capítol 5. Protecció dels drets humans i promoció del desenvolupament	145
1. Impacte dels projectes finançats amb FAD en els drets humans i el desenvolupament	146
a) Inclusió de la clàusula de respecte dels drets humans per part dels països destinataris de crèdits FAD	146
b) Espanya i la clàusula dels drets humans	151
2. Eficàcia del FAD com a sistema vàlid de desenvolupament dels països receptors	153
3. Annex: l'ajut oficial al desenvolupament concedit pels Països Baixos	156
Notes	162
Conclusions i propostes finals	167
1. Conclusions finals	168
2. Propostes de canvi	171
Bibliografia	175
Índex orientatiu d'alguns acrònims	187

Un pròleg per a uns apunts

La transcendència de la temàtica que hem volgut presentar als lectors de parla catalana i la seva complexitat han condicionat des d'un primer moment l'estructura lògica i estilística de l'obra resultant. Interessa de forma clara que els lectors parin atenció en els continguts i les propostes de canvi, més que en la loquacitat de les afirmacions. No és l'estil socialment preponderant, ja que estem acostumats al fet que la cultura s'hagi convertit en un seguit de petits *jeux de théâtre*. Considero que una obra intel·lectual ha d'estar bàsicament centrada en el contingut, el qual determinarà els aspectes formals i estilístics. Cultura no és idèntic a obra artística, malgrat que forma i contingut van unides inseparablement. El que vull dir és que per donar els continguts que hem pretès difondre, hem utilitzat la tècnica d'assaig dins del gènere de la literatura científica, eufemisme que descriu un estil més abocat als continguts que a les formes.

El rerefons de l'assaig que presentem considera la qüestió del deute internacional com a instrument polític perfecte per a sotmetre el món sencer a l'obediència del sistema capitalista i les polítiques neoliberals dels programes d'ajustament estructural. No ens trobem pas davant d'un problema merament econòmic, sinó més aviat d'un problema exquisidament polític. Només cal repassar els informes sobre aquesta temàtica efectuats darrerament per la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides per veure ratificada la connotació estratègica que comporta el sotmetiment de les economies pobres al llast del deute internacional. Seria fàcil condonar o alleugerir el deute internacional dels països empobrits, però malauradament això no succeeix. Mitjançant les operacions FAD, el país prestatari es veu obligat a utilitzar capital a interès de mercat per a poder finançar, en el millor dels casos, un bé necessari per a la subsistència econòmica, la qual cosa li fa incrementar el seu deute internacional. Malgrat que el marge de liberalitat pot resultar molt gran, sempre hi haurà en termes absoluts un increment del deute internacional del país prestatari. Aquest és el problema de fons a grans trets i amb enormes simplificacions.

Només per raons geoestratègiques alguns estats han vist recentment reduït el seu deute internacional. Això ha estat així quan el comportament diplomàtic del país ha satisfet les expectatives de les

potències occidentals liderades pels Estats Units: Aquest és el cas d'Egipte, que ha pogut disminuir el seu deute internacional en un 25 % gràcies al seu alineament prooccidental durant l'anomenada "Guerra del Golf". Fa aproximadament uns deu anys i mig que tant el Club de París (per l'alleugeriment del deute públic), com el de Londres (per l'alleugeriment del deute privat -més directament relacionat amb els crèdits FAD, objecte de la nostra recerca) s'estan reunint periòdicament per a debatre les possibilitats de condonació parcial sense cap conclusió rellevant. És cert que Wolfensohn (president del Banc Mundial) ha demostrat una major receptivitat sobre aquesta qüestió. Mereix especial atenció la reunió del G-7 celebrada a Lió l'any passat, en la qual Wolfensohn féu pública l'estratègia del Banc Mundial per ajudar els països més endeutats, com Uganda.

Tot i aquestes declaracions de principis, analitzant els resultats obtinguts, sembla que l'objectiu final d'aquestes reunions sigui consensuar polítiques per incrementar l'import absolut del deute dels països empobrits. Pensar una altra cosa és massa ingenu i impropri dels *homo sapiens sapiens* del segon canvi de mil·lenni. Aquest és un primer escàndol que ens fa catalogar l'Ajut Oficial al Desenvolupament com a *mercadeig de la solidaritat*, versió profètica i d'avui dels mercaders del temple, la qual, per altra banda, no esgota ni molt menys totes les possibilitats actuals de realització de la punyent repulsa que féu Jesucrist fa dos mil anys.

Per altra banda, la idea del desenvolupament com a teoria social arrela fortament en el pensament d'Occident perquè és una translació político-sociològica de la intuïció aristotèlica de la potència (element intrínsec) que esdevé acte (element extrínsec). La hipòtesi que els fenòmens contenen una potencialitat que ha d'ésser actualitzada a través de l'acte és pròpiament occidental. Sense entrar a discutir-ne la correcció com a asserció, es tracta en primer lloc d'una hipòtesi i, segonament, d'una afirmació de marcat caire unicultural i no universalitzable. Existeixen al món altres cultures on la idea de progressió lineal no es troba profundament unida a la seva essència. Les cultures asiàtiques s'inclinen més pels caràcters cíclics de l'existència a tots els nivells. Fins i tot hi ha corrents minoritaris de filosofia a l'interior mateix d'Occident que proclamen l'acompliment dels temps i que són menystinguts pels mandarins que dominen la trama de la filosofia contemporània.

Tanmateix, (1) la implantació per la via dels fets de la filosofia del desenvolupament com a mite regidor dels destins de la humanitat és una realitat (començant pel mateix si de les Nacions Unides). Paral·lelament, (2) la implantació no sorgeix d'un diàleg internacional on es cerquin equivalents gnòstics que permetin una veritable comprensió entre les diferents cultures... de fet no és una implantació, sinó una imposició. Finalment, (3) la imposició es fa per la via de la força més o menys violenta. No es pot fer mai cap imposició per mitjans pacífics, perquè arrossega tota la seva càrrega òptica destructiva. Cal prendre consciència, doncs, que la idea de desenvolupament (i molt menys que d'ajut al desenvolupament) no és *per se* ni universal, ni universalitzable, ni neutral. La causa que actualment regeixi els destins dels éssers humans respon a l'artificialitat, en termes de col·lectivitat, de l'extensió *contra natura* del model occidental. Per què en lloc d'ajut al desenvolupament entre societats competitives no podem parlar de cooperació internacional? Per què en comptes d'interdependència no podem parlar d'interindependència? Són preguntes les

repostes a les quals necessiten d'un condicionament previ de valentia i de compromís personals. La intensitat en la gradació del compromís social i personal, coherent amb aquestes respostes, ens oferirà el model de vida que tindrem al segle XXI.

La subtilitat dels ressorts del poder en les societats riques experimenta un increment exponencial, fet que dificulta enormement el control per part dels bons ciutadans de les actuacions del poder. Les paraules emmascaren la realitat. Significant i significat no van de bracet. Nedem en una aigua tèrbola que ningú no s'atreveix a depurar. I en canvi tenim l'imperatiu categòric de desemascarar la realitat latent que perpetua l'exclusió de dos terços de la humanitat del sistema econòmic. Així, ens trobem davant d'un problema lingüístic, com afirmava Confuci: "posar ordre en el llenguatge" per tal que reflecteixi la vera realitat. Això ha estat el que ha intentat i aconseguit aquesta investigació sobre la naturalesa dels crèdits FAD que presentem. La contrastació de les hipòtesis per via inductiva i la seva verbalització en forma escrita, fruit de gairebé dos anys d'esforços, han estat unes tasques ingents que només la crida ètica ha pogut superar. I és que els investigadors optem per un model d'experiència humana individual i col·lectiva centrada en la veritat i no en l'aparença, és a dir, estem convençuts que la veritat és la vida. Si anem socialment endavant enganyant-nos a nosaltres mateixos sobre el que concedim d'ajut al desenvolupament estem fonamentant-nos, en el millor dels casos, en una irrealitat que ens manlleua col·lectivament una vida plena. És molt difícil deixar de cavalcar un tigre per tal que no et devori, diu un proverbi indi. Però primer cal que ens adonem que ens trobem damunt de l'animal.

I això és del que precisament pretén tractar l'obra que presentem. Per orientar el lector, diria que el text està lluny de l'assaig orteguà i que s'ha conformat a base d'uns apunts que sistematitzen la situació legal i real de l'atribució dels crèdits del Fons d'Ajut al Desenvolupament (crèdits FAD). Per això el subtítol de la investigació diu: *Apunts sobre els crèdits FAD*, ja que recull la naturalesa intrínseca tant de la metodologia com del contingut.

Les estructures argumentatives són senzilles: hipòtesis contrastades per via inductiva o deductivo-jurídica, que permeten assolir unes conclusions que tenen posteriorment una translació pragmàtica en la formulació de propostes de solució del conflicte. Aquesta senzillesa dona lloc a l'anàlisi d'alguns casos concrets. El que prima, doncs, no és el discurs deductiu i abstracte, sinó la concreció de les dades aportades, les més recents de totes les investigacions publicades a l'Estat espanyol sobre aquest tema. Mercès a la simplicitat metodològica argumentativa, l'atenció es pot concentrar en el contingut de les conclusions i en el possibilisme de les propostes efectuades. Cal esmentar les propostes de modificació legislativa en el procés de concessió dels crèdits FAD, per la relativa facilitat de fer-les conèixer als polítics espanyols. Altres propostes van dirigides a apropar el model de concessió de crèdits FAD a d'altres estats membres de l'OCDE amb la incorporació de majors mecanismes de control qualitatiu i quantitatiu de l'ajut. Sóc conscient que algunes de les propostes efectuades en algun capítol entren plenament en el camp de l'actuació internacional i haurien de ser emmarcades dins d'un projecte més ampli d'investigació-acció (penso, per exemple, en les propostes d'esmenar les normes de concessió de la pròpia OCDE).

Hi ha veus dins i fora de l'Estat espanyol que qualifiquen el *subdesenvolupament* com a *subproducte* del propi desenvolupament i no una fase en un pressumpte progrés vers un desenvolupament global mític (i irrealista des del punt de vista ecològic). La comparació de la teoria del desenvolupament amb la més pura realitat industrial no pot ser més encertada. El subproducte és una necessitat inherent a la producció, del qual se n'extreuen beneficis per al propi sistema: sobretot, en l'eliminació de sobrants i en el benefici econòmic de la gestió del subproducte. La sang coagulada dels escorxadors d'animals de Catalunya és un subproducte emprat en la indústria massificada de xarcuteria del nostre país. Idènticament podem continuar amb el símil i dir que l'exportació (subvencionada a través d'un crèdit FAD) d'un excedent de producció d'un país ric (per exemple, material informàtic) a un país pobre (que ha hagut d'incrementar el seu deute internacional per adquirir-lo) és una operació comercial sobre un subproducte. Però, a més, aquest subproducte és innecessari per a les economies destinatàries, genera benefici a les economies exportadores, pot generar comissions a les elits dels països destinataris i estranyament computa com a ajut al desenvolupament. Pollastres i ordinadors segueixen (a nivell local i internacional) la mateixa dinàmica perversa d'un sistema econòmic que s'ha allunyat de les funcions naturals de l'economia: el sosteniment de les necessitats humanes bàsiques.

Però no tornem a ser ingenus. Totes aquestes veus de crítica constructiva per a la millora de la realitat econòmica dels països empobrits són també emprades pel que a nivell internacional s'anomena *anti-aid lobby*, és a dir, grups de poder que pressionen per a l'anul·lació de qualsevulla assistència econòmica amb destinació a aquells països.

No optem per aquesta solució ni molt menys, sinó per una reformulació de la qüestió en termes de cooperació internacional i no d'ajut al desenvolupament.

Una d'aquestes veus a les institucions internacionals és la del Relator Especial de la Subcomissió de Prevenció de la Discriminació i Protecció de les Minories de les Nacions Unides sobre la temàtica de la distribució de la riquesa a nivell nacional i internacional. Gràcies a la possibilitat oferta per l'ONG Franciscans Internacional aquest estudi participarà directament en la redacció de l'informe definitiu sobre ajut al desenvolupament que properament es durà a terme. Significarà l'òsmosi necessària entre teoria i praxis que el nostre món necessita.

La situació està esdevenint insostenible des d'un punt de vista moral i intel·lectual. La societat espanyola reacciona de diferents formes contra l'atorgament d'aquests crèdits. Aquesta investigació pot resultar una eina de fonamentació per a aquestes veus que plantegen respostes complementàries. Així, a tall d'exemple, trobem les 10 exigències de la comissió d'ONG pel desenvolupament respecte a la llei de cooperació (tercera revisió de 19 d'abril de 1997), que tendeixen més aviat a la reforma del sistema de concessió dels crèdits FAD i a sotmetre'ls a controls rigorosos de vinculació a criteris de cooperació real i de desvinculació administrativa del Ministeri d'Hisenda:

"3. Sotmetre inequívocament a l'objectiu de la lluita contra la pobresa tot

l'ajut financer en general i en particular els actuals crèdits FAD -és a dir tot el que actualment gestiona el Ministeri d'Economia. Per tant, tot l'ajut financer per assegurar la seva qualitat des del punt de vista del desenvolupament humà i sostenible ha de:

- ♦ *dependre de l'organisme responsable de la cooperació;*
- ♦ *ésser atorgat conforme als objectius de desenvolupament establerts en el marc de la planificació general de la cooperació;*
- ♦ *ésser assignat a programes i projectes que acompleixin els criteris econòmics, socials i ambientals comuns al conjunt de la cooperació espanyola, entre els quals s'han d'esmentar els següents:*

1. Hauran de contribuir a la reducció de la pobresa creant ocupació al Sud, per la qual cosa es prioritzaran aquelles accions que comportin una major incorporació de treballadors a l'economia productiva.

2. Hauran de contribuir a la creació de teixit productiu en aquests països, per la qual cosa es podran establir compromisos i fites en matèria de coparticipació local, ús de tècniques locals i transferència de tecnologia i es podrà concedir un tracte preferent a les empreses del Sud, especialment les petites i mitjanes empreses, en matèria de licitació.

3. Hauran de donar suport als esforços d'integració regional dels pobles i països destinataris.

4. Hauran d'incloure clàusules socials d'acord amb els criteris de l'OIT, per evitar el treball infantil i la discriminació salarial i garantir el gaudi dels drets laborals bàsics.

5. Hauran de garantir el respecte al medi ambient, reduint al mínim possible l'impacte ambiental.

6. Hauran d'exigir al país receptor el respecte constatable dels drets humans perquè la llibertat i el gaudi d'aquests drets és un element essencial del desenvolupament humà i sostenible.

4. El model actual dels crèdits FAD caldrà que sigui transformat profundament. A més de complir amb l'anterior, haurà de (...):

- ♦ *Avaluar mitjançant mètodes rigorosos i contrastables cadascuna d'aquestes accions (crèdits FAD) per comprovar que la participació de les empreses en projectes concrets és una contribució evident a la realització de programes de cooperació.*

- ♦ *Definir els mecanismes que permetin la condonació dels crèdits o la seva reinversió social per part dels països o col·lectius receptors.*"

Aquesta nova llei de cooperació que es debatrà a les Corts espanyoles l'any vinent conserva una desorientació en relació amb els objectius socials espanyols de la cooperació, conseqüència implícita de la manca de referents socials clars, contra la qual estem treballant una sèrie de persones

individuals i d'ONG. Tampoc es proposen gaires mesures innovadores de cooperació, ja que no es concreten ni mecanismes d'exempció fiscal ni de condonació del deute.

Per altra banda, s'ha constatat la reducció del percentatge de cooperació al 0,25 % en la llei de pressupostos de 1998, tot i que els partits polítics es comprometeren el mes de desembre de 1995 a dedicar-hi el 0,7 % durant l'actual legislatura. Hipocresia institucionalitzada! La solució que proposen és més dràstica però potser més fàcil de dur a la pràctica: dedicar el total del 0,25 % a l'AOD no lligada i a fons perdut, excloent els crèdits FAD per mantenir la quantitat destinada en l'actualitat. Sacrificaríem el FAD (que sobretot interessa als empresaris espanyols) per mantenir l'ajut sense contraprestació (que sobretot interessa a les poblacions del Sud). Es tracta d'una priorització correcta davant la manca de control dels FAD, la seva imprecisió en relació amb els criteris de cooperació i, sobretot, l'ajustament pressupostari.

Dono gràcies pels esforços efectuats per totes les parts d'aquesta investigació per aconseguir un resultat final de qualitat, fruit de la comprensió de la importància de la problemàtica i de la voluntat de sumar accions. Aquesta petita contribució ens ha fet a tots més persones i ha representat l'encarnació de la veritat en les nostres vides, quelcom que actualitza una història de Nadal, mítica per alguns, però real per a d'altres, d'un Infant que, espero, anirà niant en el nostre si.

Barcelona, diada de St. Francesc d'Assís de 1997.

Josep M. Garcia Picola
-advocat i coordinador de la investigació-

Capítol 1

Metodologia

1. Primera fase: emmarcament

L'objectiu d'aquest estudi ha estat fer una anàlisi sobre el Fons d'Ajuda al Desenvolupament i, en general, sobre l'anomenat Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD) espanyol i les seves implicacions socials, econòmiques i polítiques en el desenvolupament de les poblacions destinatàries de l'ajut.

En començar aquesta recerca, el mes de juny de 1995, vàrem estructurar el treball entorn de quatre premises o hipòtesis, elaborades a la llum de l'observació empírica de la realitat, amb la finalitat última de posar de manifest les contradiccions, anomalies i deficiències d'un dels principals mecanismes d'ajut al desenvolupament espanyol, el Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD), per així qüestionar-ne l'eficàcia.

La primera premisa de treball es va centrar en l'anàlisi de l'adequació al principi de legalitat de determinades partides pressupostàries contingudes als Pressupostos Generals de l'Estat per a 1994 destinades a ajut oficial al desenvolupament de països en vies de desenvolupament, especialment les referides al Fons d'Ajuda al Desenvolupament (a partir d'ara, FAD).

La segona hipòtesi apuntava la possibilitat d'haver utilitzat partides pressupostàries d'Ajut Oficial al Desenvolupament (d'ara en endavant, AOD), correctes des d'un punt de vista comptable, per al finançament d'allò que vàrem conceptuar a efectes de metodologia de treball com a "béns improductius".¹

La tercera premisa partia de l'efectiva destinació de crèdits FAD per al finançament de béns improductius i centrava l'anàlisi en el coneixement i consentiment exprés d'aquestes operacions per part de l'Administració central espanyola.

Finalment, la quarta hipòtesi qüestionava la incidència de les partides pressupostàries destinades a béns improductius en el desenvolupament de la població objecte de desenvolupament.

Partint de l'estudi d'aquestes hipòtesis i de la constatació que el model d'AOD espanyol concedeix una preponderància especial al finançament subvencionat de béns i productes espanyols per mitjà dels crèdits FAD; i partint de la reafirmació que el sistema de concessió de crèdits FAD pateix importants irregularitats, amb relació a la seva destinació geogràfica, al finançament de béns improductius, a l'opacitat en el procés de concessió (agregada respecte de determinades operacions) i a la manca de verificació de l'impacte d'aquesta modalitat d'ajut sobre les poblacions destinatàries, es va arribar a les següents conclusions provisionals:

1. Conculcació del principi de legalitat, per haver destinat crèdits FAD a finalitats diferents de les estipulades per la normativa internacional (bàsicament, de l'OCDE i el CAD), per haver contradi-

la legislació espanyola pel que fa als criteris geogràfics de concessió i perseguit criteris comercials per sobre d'altres específics d'ajut al desenvolupament, i per no haver observat la distribució temàtica o sectorial prevista legalment per a la concessió de crèdits FAD.

2. Conculcació del principi de publicitat material, per existir serioses dificultats d'accés a tota la informació necessària per a poder exercir un control eficaç sobre aquest mecanisme d'ajut al desenvolupament.

3. Conculcació del principi de seguretat jurídica, motivada per una descoordinació institucional i administrativa en la política espanyola d'ajut oficial al desenvolupament, malgrat l'existència dels Plans Anuals de Cooperació Internacional (d'ara endavant PACI).

4. Preponderància excessiva dels criteris comercials en la concessió de crèdits FAD, tot i que quantitativament es pot considerar com l'autèntic eix vertebrador de la política espanyola en matèria de cooperació al desenvolupament. Constatació de la utilització del FAD com a mecanisme de foment de les exportacions espanyoles, especialment de les empreses públiques.

5. Necessitat d'una adequació de la legislació espanyola a la normativa internacional. Malgrat haver-se aprovat determinades normes correctores, encara persisteixen esclatxes de foscor i de mala gestió d'aquest fons.

2. Segona fase: desenvolupament

Fruit d'aquesta primera etapa de la recerca i tot prenent com a referència aquestes conclusions provisionals, la segona etapa de la recerca s'ha estructurat entorn d'aquests grans eixos:

1. Part introductòria, que inclou un estudi de l'AOD espanyol i la seva ubicació en la política exterior espanyola.

2. Anàlisi pormenoritzada de la realitat del FAD, tot utilitzant fonts primàries i secundàries. Es fa referència a d'altres sistemes d'ajut subvencionat i a les possibilitats de reforma del FAD a la llum d'aquests models i de la política europea de cooperació al desenvolupament, tot qüestionant l'actual sistema de concessió de crèdits amb càrrec al FAD com un instrument vàlid per al desenvolupament dels països receptors. Finalment, es llença una proposta d'un nou FAD.

3. Anàlisi de les repercussions de l'AOD espanyol i, especialment, del FAD en l'exercici dels drets civils, polítics, econòmics i socials de les poblacions destinatàries de l'ajut. Plantejaments del Govern Espanyol en aquest sentit.

L'estudi es basa principalment en l'anàlisi de l'actuació de l'Administració central de l'Estat, ja que és l'organisme competent en la gestió de la major part de l'AOD espanyol, especialment, crèdits FAD. Les comunitats autònomes i els ens municipals tenen una capacitat competencial molt limitada, fet que ens ha impulsat a centrar l'estudi en l'AOD gestionat per l'Administració central espanyola. Per aquest motiu i per raons d'economia, qualsevol menció al Govern central de l'Administració espanyola apareix citat simplement com a "Govern".

3. Fonts

La investigació ha intentat seguir un procés o itinerari de treball definit. Inicialment, es va partir de l'observació de la realitat per definir unes hipòtesis de treball que ens van portar a una sèrie de conclusions, abans citades, les quals reposaven sobre un estudi basat en l'anàlisi de fonts documentals secundàries. La defensa d'aquestes conclusions ha exigut la seva efectiva demostració o contrastació amb la realitat. Hem cregut, doncs, necessari aprofundir en l'estudi bibliogràfic, però també ha calgut accedir a totes les fonts directes o primàries. Anàlisi de les fonts consultades:

a) Fonts secundàries

Documents i publicacions periòdiques espanyoles i estrangeres especialitzades en comerç exterior i ajut al desenvolupament; llibres; articles de premsa especialitzada; publicacions d'empreses espanyoles dedicades a la fabricació i comerç d'armes, informes del Congrés dels Diputats i del Senat; documents oficials de l'Administració espanyola, especialment del Ministeri d'Economia i Hisenda (abans de Comerç i Turisme), del Ministeri d'Afers Estrangers, del Tribunal de Comptes, del Defensor del Poble; documents oficials de les Nacions Unides, en concret de l'Assemblea General, de la Secretaria General i de la Comissió de Drets Humans i de la Sotscomissió de Prevenció de la Discriminació i Protecció de les Minories, ambdues depenents del Consell Econòmic i Social; documents d'anàlisi de diverses ONG espanyoles i estrangeres; documents de partits polítics; material legislatiu estatal i internacional; documentació europea sobre ajut al desenvolupament i altra procedent dels Països Baixos.

Els centres consultats han estat la biblioteca del Parlament de Catalunya, la biblioteca del Congrés dels Diputats, la biblioteca del Tribunal de Comptes, la biblioteca de les Nacions Unides de Ginebra, el centre de documentació de l'Oficina d'Informació de la Comissió Europea de Barcelona, el Centre d'Informació i Documentació Internacionals de Barcelona (CIDOB), el centre de documentació de la Fundació per la Pau de Barcelona, les biblioteques de Ciències Jurídiques i Empresarials de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Girona. Paral·lelament, molts dels documents analitzats han estat obtinguts previ

contacte directe amb la institució o organisme responsable, especialment pel que fa als documents sobre els Països Baixos, de les ONG, dels partits polítics i de les Nacions Unides.²

b) Fonts primàries

Les fonts directes d'informació han estat determinants per a la consecució de part dels objectius de la recerca. En síntesi, han estat aquestes:

■ Contactes amb els representants de les diverses forces polítiques catalanes amb representació parlamentària al Congrés dels Diputats. Gràcies a aquests contactes s'han incrementat les preguntes parlamentàries al Govern sobre la destinació de determinades operacions finançades amb crèdits FAD i, per tant, la pressió parlamentària sobre el Govern ha estat major; s'ha obtingut documentació dels diversos grups útil per a la recerca; en alguns casos, hem complert una funció de mera informació de què és el FAD i de les seves repercussions sobre el desenvolupament, tot portant a terme una tasca de sensibilització i de presa de consciència del problema entre alguns d'aquests cercles polítics. Hom pot afirmar que, en general, el grau de col·laboració ha estat molt satisfactori, malgrat que els resultats obtinguts han estat discrets.

■ Contactes amb diverses ONG d'àmplia implantació a Catalunya i a la resta de l'Estat, així com amb les principals coordinadores i federacions espanyoles. Malauradament, algunes d'elles s'han negat a col·laborar i altres no han donat resposta a les nostres peticions. La finalitat no era una altra que procurar que el FAD esdevingués una prioritat en l'acció d'algunes ONG. Es va contactar amb tots els membres del Consell de Cooperació al Desenvolupament, organisme consultiu depenent del Ministeri d'Afers Estrangers, on hi són presents les principals ONG espanyoles i experts en la matèria a nivell estatal. Tot i la bona resposta d'alguns membres d'aquest organisme, l'actual Ministeri d'Afers Estrangers no sembla interessat en donar contingut a aquest òrgan consultiu; per tant, la pressió política que podia haver exercit el Consell no ha donat els fruits esperats.

■ Contactes directes, a través de carta o entrevista personal, amb els responsables dels organismes oficials estatals amb competències en matèria d'ajut al desenvolupament i, en especial, amb tots aquells que intervenen en la concessió d'un crèdit FAD.³ Cal remarcar que les respostes obtingudes no han aclarit el procés de concessió d'un crèdit FAD i han corroborat algunes de les conclusions provisionals ja assenyalades en la primera etapa de la recerca. En alguns casos, hi ha hagut una negativa a respondre les qüestions plantejades; en d'altres, s'ha advertit un greu desconeixement de la legislació vigent, així com del seguiment de moltes operacions finançades amb crèdits FAD.

■ Contactes amb ambaixades i consols dels països beneficiaris de crèdits FAD en els darrers tres anys. Només dues ambaixades van acceptar la possibilitat de mantenir una entrevista: les de Perú i Bolívia. Per la seva part, les ambaixades de Mèxic i Angola es van negar de forma taxativa a mantenir una reunió amb els investigadors. Altres ambaixades contactades van ser les d'Indonèsia (estava disposada a col·laborar, però es va desestimar) i Argentina (aquesta última mai contestà

les nostres cartes).

■ Participació en la Comissió de Drets Humans i la Sotscomissió de Prevenció de la Discriminació i Protecció de les Minories de les Nacions Unides, que té la seu a Ginebra, els anys 1995, 1996 i 1997. Va permetre iniciar contactes amb grups de base i amb representants diplomàtics de països beneficiaris de crèdits FAD.

■ Contactes directes a través de carta o entrevista personal amb els responsables de les principals empreses espanyoles receptores de crèdits FAD en els últims tres anys.⁴ Cal esmentar l'escassa col·laboració oferta per aquestes empreses. En termes generals, la informació proporcionada no ha estat l'esperada.

■ Contactes amb entitats financeres espanyoles que intervenen en la concessió d'un crèdit FAD. En concret, es va contactar amb el Departament de Crèdits Internacionals del Banco Bilbao-Vizcaya i amb el Banco Exterior de España, ambdós interventors en les operacions d'exportació a Angola i Bolívia de material sanitari que va realitzar l'empresa Intersalus⁵ gràcies a un crèdit FAD.

■ Contactes amb ONG locals de base de determinats països beneficiaris de crèdits FAD. La col·laboració establerta va ser molt satisfactòria. Malgrat tot, els resultats van ser discrets degut en bona part a l'opacitat de la informació de les operacions investigades.⁶

4. Dificultats

Durant tota la recerca i, de manera més accentuada, en la segona fase de la investigació, hem identificat una sèrie de dificultats que han obstaculitzat amb diferent intensitat la recerca. Sense cap ànim d'exhaustivitat i amb l'única finalitat de posar de relleu un cúmul de situacions que pensem que cal esmentar per facilitar un bon desenvolupament de futures recerques en matèria de cooperació al desenvolupament, les principals dificultats detectades han estat:

⌕ Col·laboració molt minsa de l'Administració pública estatal. Tot i haver complert el deure legal de donar resposta a les sol·licituds dels ciutadans, les respostes que ha donat han estat totalment insatisfactòries. Les causes d'aquestes reserves a facilitar la informació demanada han estat diverses:

- en ocasions s'ha tractat d'una qüestió de mera desinformació i desconeixement de la matèria, tot i tractar-se d'òrgans competents habilitats legalment;⁷
- bona part de la informació sol·licitada ha estat denegada de forma expressa, tot al·legant informes jurídics d'ordre intern que restringeixen o inclús prohibeixen l'accés a aquesta informació;
- la pretesa protecció del dret a la intimitat (comercial) no pot ser excusa per a conculcar simultàniament el principi de seguretat jurídica i la Llei de secrets oficials, com ha succeït en

moltes ocasions;

- en general, cal dir que el principi de publicitat i transparència dels afers públics s'ha violat de forma reiterada.⁸

⇧ Actitud reàcia de moltes de les empreses beneficiàries de crèdits FAD contactades. L'interès i objectiu totalment comercials que guien l'activitat de les empreses generen una manca de sensibilitat cap a qüestions d'ajut al desenvolupament. En general, el resultat ha estat un rebuig a donar informació sobre els projectes adjudicats per mitjà del FAD.⁹

⇧ Desconeixement del tema per part de responsables polítics, partits polítics, grups parlamentaris, sindicats, ONG i entitats de recerca.

⇧ Inexistència d'informes qualitatius de l'impacte del FAD sobre el desenvolupament de les poblacions destinatàries.

Finalment, cal esmentar que aquest document conté moltes notes que aclareixen o amplien la informació continguda al text. D'altra banda, recull un bon nombre de gràfics i estadístiques que faciliten la comprensió del lector.

Notes

1. Com a tals, varem entendre (1) tots aquells béns considerats armes o béns d'efectes bèl·lics directes o indirectes; (2) aquelles activitats que distorsionessin la convivència pacífica de la societat o creessin tensions socials; (3) aquells béns la utilitat dels quals no revertís directament en el benestar de la població de l'estat de destinació; i (4) aquells delimitats com a tals pel mateix FAD.
2. Els investigadors van participar a les sessions de la Sotscomissió de Prevenció de la Discriminació i Protecció de les Minories durant els períodes 47 i 48, celebrats el mes d'agost de 1995 i de 1996, respectivament. Alhora, van participar al 51 període de sessions de la Comissió de Drets Humans, celebrat el mes de març de 1996. Els resultats preliminars de la investigació han servit per presentar una declaració escrita al 49 període de sessions de l'esmentada sotscomissió, el mes d'agost de 1997.
3. ♦ Ministeri de Comerç i Turisme (actual Ministeri d'Economia i Hisenda): amb la Direcció General de Política Comercial i subsidiàries com la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació i la Sotsdirecció General de Finançament a l'Exportació, amb la Secretaria d'Estat de Comerç (actual Secretaria d'Estat de Comerç, Turisme i Petita i Mitjana Empresa) i el subsidiari Institut de Comerç Exterior (ICEX).
♦ Ministeri d'Afers Estrangers: amb la Direcció General de Relacions Econòmiques Internacionals.
♦ Tribunal de Comptes.
♦ Institut de Crèdit Oficial.

♦Comissió d'Afers Estrangers del Congrés dels Diputats.

4. Les empreses amb les quals s'ha mantingut una entrevista en el seu domicili social (totes tenen seu a Madrid), han estat: FOCOEX, SIRECOX, Cubiertas y Mzov, S.A., Companyia General de Construccions. Intersalus té la seu a Barcelona i és l'única empresa que va proporcionar tota la informació sol·licitada. La resta van ser contactades per carta, de les quals cal destacar per la seva importància: Ramon Vizcaíno, S.A., Alcatel Standard Elèctrica, S.A. i Unión Naval de Levante, S.A. D'altra banda, l'empresa DYCSA va mostrar certes reticències a la possibilitat de mantenir una entrevista, la qual finalment no es va celebrar. Per últim, l'empresa Isolux-Wat, S.A. ens va negar de forma explícita qualsevol mena de col·laboració, per escrit o amb entrevista.
5. El Banco Exterior de España no va arribar a contestar les demandes d'informació formulades per escrit. Pel que fa al Banco Bilbao-Vizcaya no va acceptar la possibilitat de portar a terme una entrevista en considerar que la informació que podia facilitar no reportaria cap novetat a l'objecte de la investigació.
6. En concret, les entitats contactades han estat el Servicio Jesuita a los Refugiados de Campeche (Mèxic), l'organització peruana per la pau FEDEPAZ, grups de treball de l'organització catalana SETEM destinats a Bolívia, els missioners combonians i la seva revista *Mundo Negro* i, finalment, periodistes estrangers d'Uruguai i Argentina acreditats davant les Nacions Unides de Ginebra.
7. Responsables del Ministeri d'Afers Estrangers adscrits a la Direcció General de Relacions Econòmiques Internacionals van donar suficients mostres de desconeixement de la mecànica del FAD, tot i ser membres de la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament, òrgan competent per elevar les propostes de concessió d'un crèdit FAD al Consell de Ministres. L'entrevista tingué lloc a Madrid a la seu del Ministeri d'Afers Estrangers el dia 17 d'octubre de 1996.
8. En aquest sentit, cal remarcar les respostes taxatives dels responsables de la Direcció General de Política Comercial, contraris a facilitar qualsevol mena d'informació tret de la ja publicada en les publicacions oficials d'informació comercial. Més contundents van ser els responsables del Tribunal de Comptes els quals, a més a més de no respondre cap de les nostres peticions fetes per escrit (malgrat haver-s'hi compromès de forma verbal), el dia 16 d'octubre de 1996 van convidar els investigadors a abandonar la seu indicant motius de seguretat i de preservació d'informació privilegiada.
9. S'ha enviat carta a més de trenta empreses espanyoles beneficiàries de crèdits FAD, dirigides als seus presidents, directors generals o gerents. En alguns casos, s'ha enviat una segona carta especificant la informació requerida. I, finalment, es va mantenir entrevista amb algunes d'elles radicades a Madrid i Barcelona (vegeu nota 4 d'aquest capítol).

Capítol 2

Què és el FAD?

1. Introducció

La dèbil situació de l'economia espanyola a mitjans dels anys 1970 va impulsar el Govern a dictar una sèrie de mesures de política econòmica amb la finalitat de potenciar la inversió privada i de promoure el comerç exterior. El 1976 el Govern va aprovar el Reial decret-llei 16/76, de 24 d'agost,¹ sobre mesures d'ordenació econòmica. En concret, recull un seguit de mesures fiscals incentivadores de la inversió i regula la creació d'un fons d'ajuda al desenvolupament com a mesura de foment del comerç exterior.

El FAD és un fons per a la concessió de crèdits d'ajut per a l'adquisició de béns i serveis per a tercers països en vies de desenvolupament.

2. Naturalesa jurídica

Tècnicament, el FAD és un fons sense personalitat jurídica, dotat per l'Estat espanyol per a atorgar ajut financer a països en vies de desenvolupament, a empreses o ens públics, o també a institucions financeres multilaterals.²

3. Característiques

Succintament, hom ressalta els següents trets:

- Un crèdit FAD és el que s'anomena una *operació lligada*, és a dir el préstec de diners per a l'adquisició de material a empreses espanyoles. No es pot utilitzar per a adquirir béns o serveis que no provenguin d'Espanya.
- Els crèdits FAD han de contenir, per imperatiu de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmics (d'ara en endavant, OCDE) un element de liberalitat del 35 % com a mínim.
- Del total del capital de cada operació, el crèdit FAD en finança un 50 %, encara que aquest percentatge pot variar segons les necessitats. La resta de l'operació es finança per mitjà de capital privat a un tipus comercial de mercat.³
- Un crèdit FAD és considerat AOD. Com a tal, computa dins la quantitat d'AOD que cada any concedeixen els països més desenvolupats als menys desenvolupats. La forma d'expressar la quantitat d'AOD que un país dóna, és el percentatge sobre el seu PIB (producte interior brut). L'OCDE considera satisfactòria una taxa del 0,7 % de cadascun dels països donants.
- Els crèdits al desenvolupament que concedeixen els països més desenvolupats (entre ells

s'hi troba el FAD) estan regulats per la legislació internacional emanada dels diferents organismes amb competència sobre la matèria.

4. Normes reguladores

a) Estatals

Pel que fa a la normativa estatal sobre l'ajut al desenvolupament és necessari citar la normativa aplicable:

■ Reial decret llei de 24 d'agost de 1976 (16/76), sobre mesures d'ordenació econòmica, el qual crea el Fons d'Ajuda Oficial al Desenvolupament. El seu article 7 regula l'existència d'una comissió interministerial. L'article 7.5 exigeix l'aprovació del Govern central de qualsevol operació de crèdit.

■ Decret de 19 de setembre de 1977 (2399/77), que modifica el Decret de 25 de febrer, sobre la composició i funcionament de la Comissió Interministerial. L'article 3 obliga la Comissió a elevar les seves recomanacions al Govern via propostes d'acord del Consell de Ministres, les quals seran presentades pel ministre d'Economia.

■ Acord del Consell de Ministres de 18 de desembre de 1987, pel qual s'aproven les directrius de la política espanyola de cooperació al desenvolupament.⁴

■ S'ha de tenir en compte, molt especialment, l'informe del Congrés dels Diputats⁵ aprovat el 26 de novembre de 1992, que tracta de la política espanyola de cooperació i ajuda al desenvolupament. Aquesta normativa, si bé no és d'aplicació directa, és bàsica per a les consideracions sobre la realitat, la legalitat i la correcció de la concessió dels crèdits.

En resum i en teoria, segons la legislació vigent el FAD ha d'aglutinar les idees de: (1) foment de les exportacions; (2) ajut al desenvolupament; (3) instrument de política comercial; (4) generació d'activitats d'internacionalització de l'empresa espanyola; (5) mecanisme per a facilitar a les empreses espanyoles l'accés al finançament multilateral i a mercats exteriors. Com es pot comprovar, quatre són criteris comercials i mercantilistes i només un respon a la lògica d'ajuda al desenvolupament.

b) Supraestatals (Consens OCDE)

Plantejament

Els crèdits FAD entre diferents estats sobirans, són operacions de comerç internacional i, per tant, estan regulats per la legislació, tractats i instruments internacionals en vigor. Espanya és membre

de l'OCDE i, en conseqüència, està subjecta a la seva disciplina referent als instruments de crèdit FAD per ajuda al desenvolupament, a la qual s'han ajustat els crèdits FAD.

Aquesta normativa multilateral, anomenada generalment "Consens OCDE" i que és l'Acord sobre directrius en matèria de crèdit a l'exportació amb ajut oficial, va entrar en vigor el primer de juliol de 1976, i Espanya s'hi va adherir el 13 de setembre del mateix any. L'Acord regula en un pla internacional les pràctiques en matèria de crèdit i assegurança internacionals en l'ajut al desenvolupament.

Les finalitats de les normes que conté l'Acord són establir una major disciplina i transparència en matèria de finançament a l'exportació i evitar la competència deslleial entre països.

El conjunt de normes està considerat com el màxim avantatge que es pot atorgar al deutor i regula aspectes molt diversos del suport a l'exportació, com ara el termini d'amortització, el tipus d'interès, les despeses locals finançables, les condicions per a la concessió i els aspectes procedimentals que els països han d'observar.

El Consens OCDE ha sofert diverses modificacions, que tendeixen a acostar progressivament el finançament de les exportacions que tenen suport oficial a les condicions de mercat.⁶

La primera reforma va ser la que es coneix amb el nom de *Wallen*. La segona i molt més important va ser la que es coneix amb el nom de *Paquet d'Hèlsinki*, que va ser aprovada el 31 d'octubre de 1991, ratificada el 16 de desembre de 1991 i va entrar en vigor el 15 de febrer de 1992. El Paquet d'Hèlsinki va ser ratificat a nivell comunitari i convertit en normativa interna per l'ECOFIN el desembre de 1991. Els països de l'OCDE van decidir que entrés en vigor el 15 de setembre de 1992. D'aquesta reforma s'extrauen grans modificacions en l'àmbit de la part corresponent al FAD de cada crèdit. L'última reforma ha entrat en vigor el primer de setembre de 1994, que és menor però que afecta qüestions importants com són: la classificació dels països a efectes d'amortització i els tipus d'interès aplicables als crèdits a l'exportació.

L'àmbit d'aplicació del Consens OCDE són les operacions d'una durada superior als dos anys. Hem de tenir en compte que no existeix cap disciplina internacional que reguli les operacions d'una durada inferior. També s'estableixen dues categories de sectors que queden fora de la regulació del Consens: els sectors que compten amb una normativa desenvolupada, com és el cas de vaixells, aeronaus i centrals nuclears, que utilitzen uns sistemes de finançament diferents dels establerts en el Consens OCDE; els sectors que no tenen cap tipus de regulació en la matèria, com els productes agrícoles i de la indústria de defensa (en aquest darrer sector, cada estat pot aplicar les condicions que li semblin més adequades).

El Consens OCDE diferencia dos tipus de crèdits:

■ Els crèdits comercials, també denominats "crèdits en condicions OCDE", que s'han de sotmetre a unes determinades condicions:

- ♦ S'exigeix un pagament al comptat del 15 % de l'import del contracte d'exportació.
- ♦ El termini màxim de reembossament està limitat segons la categoria a la qual pertanyi el país deutor.
- ♦ Les quotes de principal seran iguals i successives, separades entre si per intervals no superiors als 6 mesos. Els interessos s'hauran de pagar en intervals de 6 mesos.
- ♦ Hi ha uns tipus mínims d'interès diferents:
 - Tipus de la matriu OCDE, que es calcula a partir dels tipus d'interès del cistell de monedes que componen els drets especials de gir del Fons Monetari Internacional.
 - Tipus d'interès comercial de referència que es basa en el tipus dels bons del tresor de les monedes dels països que pertanyen a l'OCDE que tenen un termini d'amortització residual de 5 anys o més, i un marge de 100 punts bàsics.
- ♦ Les despeses locals no poden ser finançades per un import que excedeixi dels pagaments realitzats al comptat. No es poden finançar despeses locals en condicions més favorables de les atorgades pels béns i serveis exportats.

■ Els crèdits en condicions favorables o d'ajut, entre els quals s'ha d'incloure els que es concedeixen amb càrrec al FAD. L'OCDE exigeix que aquests crèdits tinguin un percentatge de liberalitat mínim del 35 %, excepte per als països considerats com a menys desenvolupats, en què es pot arribar al 50 %. La normativa reguladora d'aquests crèdits FAD es troba en l'anomenat Paquet d'Hèlsinki, les línies del qual tot seguit exposem.

Paquet d'Hèlsinki

■ Condicionaments genèrics del Paquet d'Hèlsinki:

Del Paquet d'Hèlsinki se'n poden extreure les línies bàsiques del que ha de ser l'ajut al desenvolupament, concretament de les formes de crèdit:⁷

1. No permet la concessió de crèdits d'ajut a projectes que fossin viables comercialment amb finançament a preu de mercat.
2. Imposa la impossibilitat de concedir crèdits FAD per a exportacions destinades a països d'una renda per càpita superior a 2.840 \$ el 1991. A partir del 31 d'agost de 1995, aquesta quantitat ha quedat substituïda per una nova classificació de països receptors, com veurem més endavant.

■ Excepcions al Paquet d'Hèlsinki:⁸

- ♦ L'al·legació de motius d'ajut per a una operació determinada que a conseqüència de la viabilitat comercial seria rebutjada implica l'anàlisi de l'operació per un comitè específic compost per tots els països membres del Consens, per tal d'observar la possible viabilitat comercial de l'operació sotmesa a consideració.
- ♦ Un projecte que no hagi obtingut un crèdit podrà ser replantejat si el país creditor

remet una carta al secretari de l'OCDE contenint una explicació sobre els motius d'interès nacional que porten a la concessió (aquesta excepció no ha d'estar relacionada amb motius d'interès comercial).

♦ Establiment d'una línia comuna per la qual dos països acorden bilateralment eludir la normativa OCDE.

■ Algunes nocions financeres per a l'estudi del FAD:⁹

Introducció

En el present capítol d'aquest estudi es pretén donar una visió del FAD i en general dels sistemes d'ajut al desenvolupament, regulats en el marc de l'OCDE. Per a la consecució d'aquest objectiu, es fa necessari analitzar conceptes financers que ajuden a comprendre millor el que és un crèdit al desenvolupament regulat per la disciplina de l'OCDE.

La taxa de mescla i l'efecte multiplicador

Cadascuna de les operacions de crèdit que aprova anualment l'Administració espanyola, conté un percentatge amb càrrec al FAD (denominat crèdit FAD) i un percentatge aportat per la banca privada a preu de mercat (denominat crèdit en condicions OCDE, normalment s'instrumentalitza a través d'un sistema anomenat CARI, "contracte d'ajustament recíproc d'interessos"). Excepcionalment es concedeixen operacions finançades en la seva totalitat amb càrrec al FAD.

Per a conèixer els percentatges relatius a cadascuna de les modalitats de crèdit dins de cada operació s'utilitza la fórmula següent :

$$TM = \frac{\text{crèdit FAD}}{\text{crèdit mixt}} \times 100$$

Crèdit FAD és la quantitat assignada a l'operació amb càrrec al FAD.

Crèdit mixte és la suma de la quantitat amb càrrec al FAD i de la quantitat aportada per la banca privada.

La taxa de mescla (TM) permet valorar l'efecte multiplicador¹⁰ que proporciona el crèdit FAD a l'exportació. Per a conèixer l'efecte multiplicador, s'utilitza la fórmula següent :

$$M = \frac{1}{TM} \times 100$$

M és l'efecte multiplicador.¹¹

Així doncs, si la taxa de mescla és del 50 %, l'efecte multiplicador per a l'exportació és 2, és a dir, la concessió del crèdit FAD genera un valor d'exportació igual a dues vegades el seu import. Aquest efecte multiplicador té un límit, que és l'element de liberalitat. L'OCDE fixa l'element mínim de liberalitat ¹² en un 35 % i en un 50 % per als LLDC.

L'element de liberalitat

És una subvenció implícita i es refereix a la part de gratuïtat que incorpora un crèdit en condicions financeres més favorables que les atorgades pel mercat. En realitat és la diferència entre el valor nominal i el valor actualitzat del corrent de pagaments futurs destinats al servei del deute (interessos i capital). Es calcula com un percentatge sobre el nominal del préstec, utilitzant diverses fórmules, de les quals n'especifiquem una perquè l'objectiu del present estudi és l'anàlisi de la realitat del FAD, no entrar en complicades disquisicions de càlcul financer.

$$EL = \frac{VnP - VaSD}{VnP} \times 100$$

EL és l'element de liberalitat.

VnP és el valor nominal del préstec.

VaSD és el valor actual del servei del deute a satisfer pel prestatari.

Per a poder realitzar el càlcul ajustat de l'element de liberalitat de cada operació, es fa necessari conèixer el valor actual del deute, donat que els crèdits al desenvolupament tenen una vida llarga en el temps i per tant estan subjectes a les fluctuacions de la divisa en què s'hagi pactat l'operació.

Els tipus d'interès que s'apliquen a les operacions de crèdit OCDE¹³ venen determinats pel Tipus d'Interès Comercial de Referència (en endavant, CIRR), que es basa en el tipus dels bons del tresor de les monedes dels països que pertanyen a l'OCDE que tenen un termini d'amortització residual de 5 anys o més, i un marge de 100 punts bàsics.

El CIRR es revisa cada 6 mesos per a poder determinar amb exactitud el deute dels prestataris segons les fluctuacions de les diverses monedes que componen el cistell de divises.

Així doncs, conforme s'ha explicat anteriorment, liberalitat significa la part d'ajut gratuït que incorporen les operacions regulades pel Consens OCDE. Per a poder conèixer aquesta part gratuïta,¹⁴ que és la diferència entre el valor nominal del préstec i el valor actual dels pagaments futurs, és necessari determinar el valor actual. El valor actual es calcula utilitzant la següent fórmula:

$$TS = CIRR + \text{Marge}$$

TS és la taxa de descompte.

CIRR és el tipus d'interès comercial de referència.

Marge depèn del termini d'amortització del crèdit i l'estableix l'OCDE.

El marge el determina l'OCDE en la següent taula :

Termini d'amortització del crèdit	Marge
Menys de 15 anys	0,75
Entre 15 i 20 anys	1,00
Entre 20 i 30 anys	1,15
Major o igual a 30 anys	1,25

5. Conclusions

■ La regulació establerta per l'OCDE per als crèdits FAD tendeix a evitar abusos dels estats creditors en les seves operacions amb els estats deutors. Però la funció més important d'aquestes restriccions és evitar la superioritat de condicions dels sectors exportadors dels estats creditors que tenen un bon sistema de programes d'ajut FAD al desenvolupament, davant els estats que no el tenen.

■ El FAD va néixer com un instrument financer per a ajudar la indústria espanyola en les seves exportacions. Amb el temps s'han aplicat mesures cosmètiques per a poder-lo utilitzar com a sistema d'ajut al desenvolupament.

■ El FAD es combina amb capital privat i això permet una major rendibilitat de cada pesseta emprada. Proporciona un major volum de diners al prestatari, però l'obliga a formalitzar un crèdit a preu de mercat per a poder obtenir finançament en condicions FAD.

■ El sistema de crèdit mixt permet al país creditor obtenir un major volum d'exportació, gràcies a la vinculació de les operacions en condicions FAD a les atorgades amb capital privat. D'altra banda, proporciona una font de clients important a la banca privada, els quals estan obligats a acudir-hi per tal d'obtenir finançament amb càrrec al FAD.

■ El percentatge de liberalitat establert per l'OCDE limita la possibilitat comentada al punt 4 d'aquestes conclusions. Com més baix és el percentatge de liberalitat, en produir-se la vinculació del FAD al crèdit en condicions OCDE, més important és la despesa realitzada pel prestatari i menor l'esforç financer del creditor, i més gran és la rendibilitat dels capitals emprats en el finançament perquè aquests són a preu de mercat.

Notes

1. Jefatura del Estado, BOE. núm.1 204/1976, de 25 d'agost.
2. ICO, *El fondo de ayuda al desarrollo (FAD). Guía práctica*, Cuadernos ICO, pàg. 14.
3. La part que es finança a preu de mercat rep la denominació de crèdit en condicions OCDE.
4. El 18 de desembre de 1987, el Consell de Ministres va aprovar les directrius de la política espanyola de cooperació al desenvolupament, on es plasmaven per escrit les bases filosòfiques de la cooperació oficial espanyola, entenent-la com una actuació internacional i pública de l'Estat que:
 1. Constitueix un deure ètic de solidaritat.
 2. No ha de representar cap ingerència en els afers interns dels països beneficiaris de l'ajut.

Els objectius estratègics fixats en aquest document són:

 1. Procurar un bon desenvolupament sostingut i basat en el propi desenvolupament dels països beneficiaris.
 2. Potenciar les relacions exteriors.
 3. Posar les bases que a mitjà i llarg termini millorin la relació de l'economia espanyola amb la dels països del Sud.

El document persegueix la regulació dels criteris bàsics i estableix, alhora, uns objectius generals:

 1. Procurar que la major part de les despeses de cooperació bilateral s'utilitzin en la compra de béns i serveis espanyols.
 2. Assignar prioritat a la cooperació bilateral en la distribució dels recursos espanyols. L'ambigüitat d'aquesta afirmació ve remarcada pel perill que l'ajut no reverteixi directament en la població, atesa la inadequació dels productes enviats a les necessitats reals del gruix d'homes i dones del país beneficiari.

Les àrees geogràfiques de destinació també són delimitades, i es dóna preferència a Amèrica Llatina, nord d'Àfrica i, en menor mesura, l'Àfrica subsahariana (Guinea Equatorial i països de parla portuguesa) i Filipines.

L'acord classifica l'ajut al desenvolupament en dos grups de sectors prioritaris bàsics:

 1. D'acció intensiva (agricultura, sanitat, ensenyament de l'espanyol, formació professional, suport al desenvolupament institucional i infraestructura bàsica).
 2. D'acció selectiva (indústria -sempre que presenti interès per a Espanya i estimuli l'expansió de les seves tecnologies-, investigació -bàsicament l'aplicada-, energia i matèries primeres quan afavoreixin els intercanvis espanyols).
5. L'any 1992 es va presentar un informe al Congrés dels Diputats, el qual ha suposat un gran avenç en la formulació global dels principis bàsics, objectius i criteris que han de regir la política espanyola de cooperació al desenvolupament. La seva aplicació subsanaria moltes deficiències. Entre els seus objectius destaquem:
 1. Suport a la consecució del creixement autosostingut, respectant la democràcia i els drets humans.
 2. Contribució a la seguretat, a la pau i a l'estabilitat.

Pel que fa al marc institucional de la cooperació espanyola, recomana subsanar llacunes, errors de concepció i d'execució:

 1. Procurar una major coordinació entre les institucions de l'Administració central competents en la matèria.
 2. Dotar-se d'un marc legal adequat per a la cooperació (promulgació d'una llei de cooperació, reforma del règim dels crèdits FAD...).
6. Fonts empresarials i oficials que desitgen restar en l'anonimat, indiquen que les reformes tendents a

acostar les condicions a les de mercat, provenen de països que no tenen previsions pressupostàries per a l'ajut al desenvolupament. Aquests països, en especial els Estats Units d'Amèrica, mantenen una indústria exportadora en inferioritat de condicions enfront a la dels països que disposen dels instruments adequats per a la concessió de finançament al desenvolupament, com és el cas del Regne dels Països Baixos. Ens trobem en una situació en la qual, per imposició del més fort, en una època en què el neoliberalisme campa pel món sencer, els països més sensibilitzats es veuen obligats a minvar els sistemes d'ajut FAD.

7. ZABALLA GÓMEZ, J. J. i d'altres, 1993, pàg. 16 i seg.

8. Possibles interessos d'Espanya per a utilitzar aquestes clàusules excepcionals :

- ◆ Per la seva pròpia natura i definició, s'ha de considerar que la concessió de crèdits FAD emprant les clàusules excepcionals del Paquet d'Hèlsinki desvirtua la idea i regulació original d'aquests crèdits i, per tant, hauria de ser considerada incorrecta.

- ◆ La utilització d'aquestes clàusules excepcionals per part d'Espanya ha estat ben estesa en un passat i continua existint en l'actualitat, d'una forma limitada. Dues han estat les prioritats espanyoles en aquest sentit: 1- presència d'un valor afegit per a la indústria nacional; 2- interès tecnològic del projecte proposat per a Espanya.

- ◆ La fal·làcia de l'argumentació pública espanyola és entendre que aquests criteris són absolutament deslligables de consideracions comercials. No ens enganyem, aquestes activitats empresarials resulten beneficioses per al prestigi internacional de la indústria espanyola de cara a l'obertura de nous mercats. Vegem per exemple dos casos:

- (a) Un projecte que impliqués un gran desplegament de mitjans tecnològics.

- (b) La possibilitat de mantenir sectors productius que haurien de ser reconvertits. Un exemple és la reconversió del sector productiu de l'armament pel valor afegit que aquest té per a l'economia espanyola. S'estan mantenint empreses en molts casos poc rendibles per a l'economia estatal com ara indústries de material de defensa, que viuen de la venda de productes en un mercat especial com és el dels crèdits FAD. Un exemple és l'Empresa Nacional Bazán. El que no és pot fer és facilitar a empreses privades (i molt menys a públiques), dedicades a la producció de material bèl·lic, l'accés a mercats estrangers. S'hauria d'impedir que entressin en programes de cooperació, ja que la venda de material de defensa contradiu la mateixa idea de desenvolupament.

9. Per a l'estudi de les característiques financeres de l'ajut FAD s'ha utilitzat la publicació de l'ICO, *El Fondo de Ayuda al Desarrollo, Guía Práctica*, Cuadernos ICO.

10. L'efecte multiplicador que proporciona un crèdit FAD a l'exportació, indica que l'Administració espanyola utilitza el crèdit al desenvolupament com a forma per a incrementar el volum de les exportacions de les empreses espanyoles als mercats internacionals. Per tant, el FAD és un sistema dissenyat per a augmentar la quantitat global exportada per Espanya, és un complement a les exportacions, que només remotament té un vessant de suport als més necessitats. Entenem que només remotament té una part de suport als més necessitats perquè l'estat que vol obtenir un crèdit per a l'adquisició de béns o serveis, només pot obtenir el FAD com a complement al crèdit comercial. És a dir, que l'estat que opta a l'adquisició d'un determinat producte demana un crèdit comercial per a adquirir-lo i com a complement de l'operació pot demanar un FAD que li permetrà finançar una part en condicions més avantatjoses, o simplement poder realitzar una operació més gran gràcies a l'obtenció d'un volum suplementari de capital. En convertir-se el FAD en un complement a l'exportació, l'Administració espanyola obté un efecte multiplicador sobre les exportacions, en forma d'un major volum de material exportat, en forma d'una major rendibilitat dels fons privats concedits per a l'exportació. El problema és que d'aquesta forma es genera un major grau d'endeutament de l'estat prestatari, ja que es veu obligat a utilitzar capital a interès de mercat per a poder finançar un bé (en el millor dels casos, necessari per a poder desenvolupar-se).

11. Corts Generals, Diari de sessions del Senat, V legislatura, Comissions, núm. 185. Compareixença del secretari d'Estat, Apolonio Ruíz Lìgero, per a informar sobre el balanç de la política relativa als crèdits FAD del 1994 i de les perspectives per al 1995. En aquesta compareixença el secretari d'Estat va afirmar que els crèdits FAD no van sols, és a dir, no es financen les operacions únicament i exclusiva amb crèdits FAD. Normalment es barregen amb crèdits a l'exportació, són els crèdits mixtos, que tenen un alt percentatge de liberalitat, però que són crèdits que no són purament FAD. Això té un avantatge des del punt de vista espanyol, perquè fa possible un efecte multiplicador més gran per a poder finançar les exportacions. Per tal de mantenir l'exportació de 100 béns, Espanya en pot finançar un 50 % pel sistema FAD i l'altre 50 mitjançant un sistema normal de crèdit a l'exportació, que és el sistema que es denomina CARI (contractes d'ajustament recíproc d'interessos).
12. La repercussió de l'element mínim de liberalitat és clara; en estar fixat en el 35 % limita l'efecte multiplicador que suposa el FAD a les exportacions espanyoles a 2,8 vegades l'import inicial de l'exportació. D'aquesta forma, s'evita la competència deslleial entre els països exportadors i es limita el nivell de deute que assoleix el prestatari. Un exemple és que si l'element mínim de liberalitat fos del 20 %, en aplicació de la fórmula per calcular l'efecte multiplicador, el valor de l'exportació seria 5 vegades el valor inicial. Inversament, si la taxa de mescla és del 50 %, el crèdit FAD implica que el prestatari s'obliga a adquirir dues unitats finançant-ne una a preu de mercat, donat que el crèdit FAD va lligat al crèdit a l'exportació. Com més alt és el percentatge de liberalitat, més baix és l'efecte multiplicador.
13. La valoració de les operacions de concessió regulades per l'OCDE, entre les quals es troben els crèdits FAD, s'ha de realitzar globalment. En la majoria dels casos l'operació és mixta, és a dir, està composta per una part en condicions OCDE i una part FAD.
14. La part gratuïta, tal i com es desprèn de l'aplicació de les fórmules que estableix l'OCDE, es calcula com un descompte que ha de pagar el prestatari sobre el valor de mercat de les divises que s'empren en cada operació de crèdit. És de suposar que aquesta situació es dona perquè els països prestataris volen evitar que una excessiva fluctuació de les divises modifiqui el percentatge de liberalitat a favor del deutor. Si es descomptés directament el percentatge de liberalitat sobre el nominal de cada operació, es podrien donar alteracions en les condicions financeres que modifiquessin de forma greu la proporció d'ajut que cada operació implica.

Capítol 3

Anàlisi de la realitat del FAD

1. Pautes recents

Abans de procedir a una anàlisi detallada de la realitat del Fons d'Ajuda al Desenvolupament en els darrers tres anys, convé identificar les pautes que han marcat l'actuació d'aquest Fons. Els aspectes importants que cal retenir són aquests:

- a) Definició de les grans directrius governamentals.
- b) Dades quantitatives I: pressupost anual d'AOD destinat al FAD; volum total de projectes aprovats en període d'execució.
- c) Dades quantitatives II: distribució sectorial, geogràfica i empresarial dels projectes aprovats.

a) Definició de les grans directrius governamentals¹

Del discurs polític dels responsables governamentals, i principalment del Ministeri d'Economia i Hisenda, es despren que la política de concessió de crèdits FAD durant els anys 1994, 1995 i 1996 ha seguit les següents directrius :

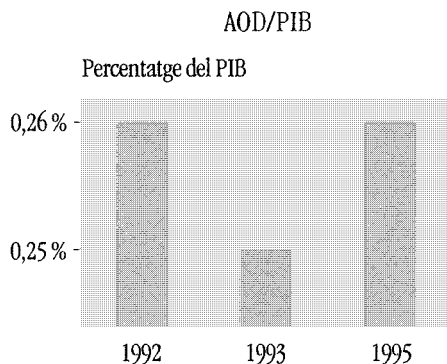
- voluntat de compliment de la normativa de l'OCDE, en especial el Paquet d'Hèlsinki
- introducció progressiva d'un major realisme en els acords
- recuperació econòmica de determinats països destinataris o receptors de crèdits
- diversificació dels destins geogràfics
- controls d'avaluació merament documentals dels projectes finançats amb el FAD²
- preponderància del Ministeri d'Economia i Hisenda en l'elaboració de criteris i en la concessió de crèdits FAD.³

b) Dades quantitatives I: pressupost anual d'AOD destinat al FAD; volum total de projectes aprovats en període d'execució

Volum d'AOD

El volum d'AOD en aquests darrers anys ha estat constant, malgrat els discursos polítics que anunciaven grans avenços. Així, el 1992 el percentatge net del PIB destinat a AOD va ser del 0,26. El 1993 la xifra va caure i es va situar en un 0,25.⁴ El 1995 va tornar a pujar al 0,26.⁵

Pel que fa a la distribució de l'AOD i la presència del FAD en aquest repartiment, aquests anys han vingut marcats per un manteniment de la quantitat total de FAD en el conjunt de l'AOD espanyol; tot i això, en termes relatius, el percentatge de FAD en relació amb l'AOD ha caigut de forma important el 1996.

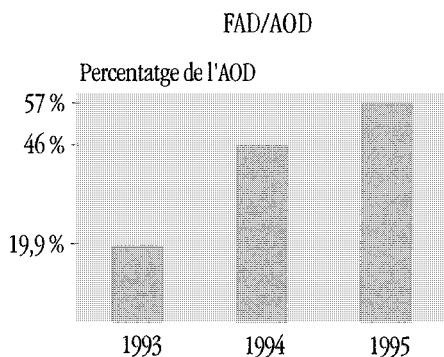

El 1994, el total d'AOD va ser de 173.280.084.150 ptes. El 1995 l'AOD aprovat va ser de 227.742.350.758 ptes., de les quals només 177.309.423.578 ptes. eren obligacions reconegudes. Per tant, la variació real d'AOD entre 1994 i 1995 va ser mínima.

A efectes de metodologia i d'anàlisi de dades, ens fixarem en l'AOD de 1995.⁶ La quantitat total d'AOD bilateral es va repartir entre projectes de cooperació no reemborsable⁷ i projectes de cooperació reemborsable, aquests últims amb càrrec al FAD.

Volum dels crèdits FAD

En ambdós anys, les autoritzacions marcades per la Llei general de pressupostos van ser de 80.000 milions de pessetes. Els desemborsaments nets de crèdits FAD el 1995 van caure de forma important amb relació al 1994. El Consell de Ministres va destinar 78.755 milions de pessetes a crèdits FAD el 1995, que van representar el 19,9 % de l'AOD global. El 1994, els crèdits FAD atorgats van pujar a 79.575 milions, és a dir un 46 % sobre el total d'AOD (aquesta xifra té una doble lectura donat que el total d'AOD de 1995 conceptuat com a obligacions reconegudes és similar al de 1994 i, per tant, la relació FAD/AOD no pateix canvis importants). El 1993, el volum dels crèdits FAD va representar un 57 % del total d'AOD.

Pel que fa a les formalitzacions realitzades per l'ICO, han variat sensiblement de 1994 a 1995: es va passar de 51.445 a 77.720 milions de pessetes.⁸

A continuació procedim a analitzar les partides FAD vehiculades i formalitzades mitjançant l'ICO i els convenis de crèdit durant 1994 i 1995, exceptuant les dades de 1996 per preservar el rigor de la present investigació, atès l'escàs temps transcorregut.⁹

Per anualitats:

1994: 42 operacions aprovades per acord del Consell de Ministres, de les quals només 12 tenien conveni de crèdit a l'abril de 1995.¹⁰ D'aquestes, 8 van ser operacions aprovades pel Consell de Ministres en la segona meitat de l'any 1994. Pel que fa a la resta d'operacions mancades de conveni de crèdit, més de la meitat van ser aprovades pel Consell de Ministres abans del mes de setembre de 1994.

1995: 70 operacions aprovades per acord del Consell de Ministres, de les quals 8 tenien conveni de crèdit signat el 26 de febrer de 1996.¹¹ Cal fer notar que 61 de la resta d'operacions van ser elevades a aprovació del Consell de Ministres en la segona meitat de l'any, especialment els mesos de novembre i desembre.

Posteriorment, s'ha fet un seguiment d'algunes de les operacions aprovades a fi de determinar-ne el grau d'execució en data més recent.¹² En concret, s'han analitzat 35 operacions corresponents a 1993, 1994 i 1995. De la informació subministrada s'extreuen aquestes dades:

1. el 23 % de les operacions examinades són projectes no executats per no haver-se arribat a signar mai el corresponent conveni de crèdit;¹³

2. el 6 % són crèdits cancel·lats per haver transcorregut el temps habilitat legalment per signar el conveni de crèdit, sense que hagués entrat en vigor;¹⁴

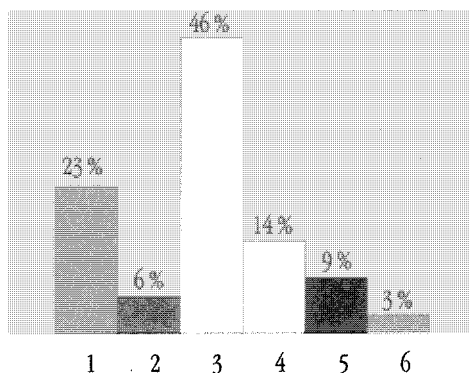
3. el 46 % són projectes en període d'execució en fase de carència i, per tant, sense haver-se començat a amortitzar el capital;¹⁵

4. el 14 % són projectes no començats a executar, els crèdits dels quals no s'han amortitzat per estar en període de carència;¹⁶

5. el 9 % correspon a crèdits cancel·lats per raons no especificades;¹⁷

6. el 3 % restant fa referència als projectes realitzats gairebé totalment.¹⁸

En el gràfic que figura a la pàgina següent s'expressen les magnituds anteriors :

c) Dades quantitatives II: distribució sectorial, geogràfica i empresarial dels projectes aprovats

Distribució sectorial o temàtica dels crèdits FAD els anys 1994 i 1995

■ 1994 (en percentatges sobre el total del FAD):¹⁹

Equipaments hospitalaris	19,5 %
FMI /ESAF	16,0 %
Equipaments per al transport	13,1 %
Equipaments per a telecomunicacions	11,7 %
Diversos, especialment línies de crèdit	10,1 %
Obres i infraestructures	8,2 %
Equipament agroalimentari	8,0 %
Plantes industrials	5,3 %
Electrificació	5,2 %
Equipament educatiu	2,2 %
Equipament divers	0,7 %

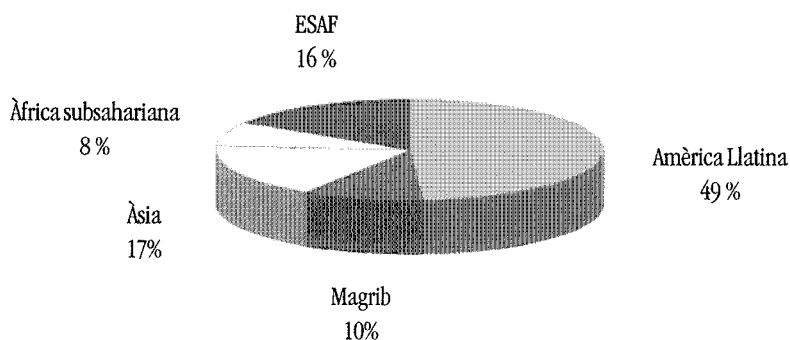
■ 1995:²⁰

Pagarés, reposicions i comptes especials al BID, AID, Fons Africà de Desenvolupament, Fons Asiàtic de Desenvolupament	23,80 %
Equipaments hospitalaris	19,04 %
Electrificació	19,04 %
Obres i infraestructures	11,11 %
Plantes industrials	6,40 %
Equipament agroalimentari	4,76 %
Equipament educatiu	4,76 %
Línies de crèdit	3,17 %
Equipaments per al transport	3,17 %
Equipaments per a telecomunicacions	3,17 %
Equipament divers	1,58 %

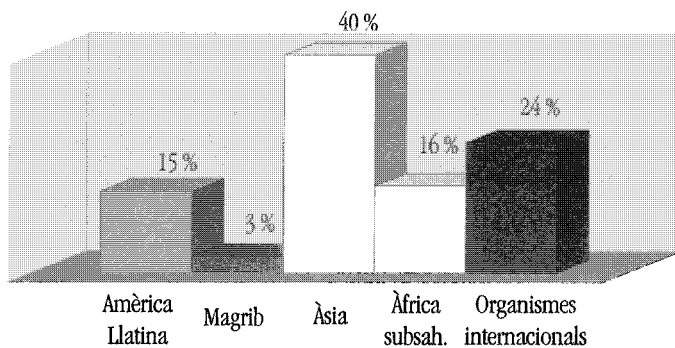
Distribució geogràfica del FAD per zones (vegeu epígraf 5 d'aquest mateix capítol)

■ 1994:

Amèrica Llatina	49 %
Magrib	10 %
Àsia	17 %
Àfrica subsahariana	8 %
ESAF	16 %

■ 1995:²¹

Amèrica Llatina	15 %
Magrib	3 %
Àsia	40 %
Àfrica subsahariana	16 %
Organismes internacionals	24 %

Distribució geogràfica

*Distribució per empreses beneficiàries*²³

■ 1993

31 projectes aprovats pel Consell de Ministres. Quatre empreses, amb 12 projectes sobre un total de 31, és a dir un 38,70 % dels projectes, van acumular 26.847.430.000 ptes. sobre un total de 80.159.877.000 ptes.

Empresa	Nombre de projectes	Import
FOCOEX	4	10.955.400.000 ptes.
DYCSA	4	8.594.185.000 ptes.
ELECNOR	2	3.169.727.000 ptes.
CUBIERTAS y Mzov	2	4.128.118.000 ptes.

■ 1994

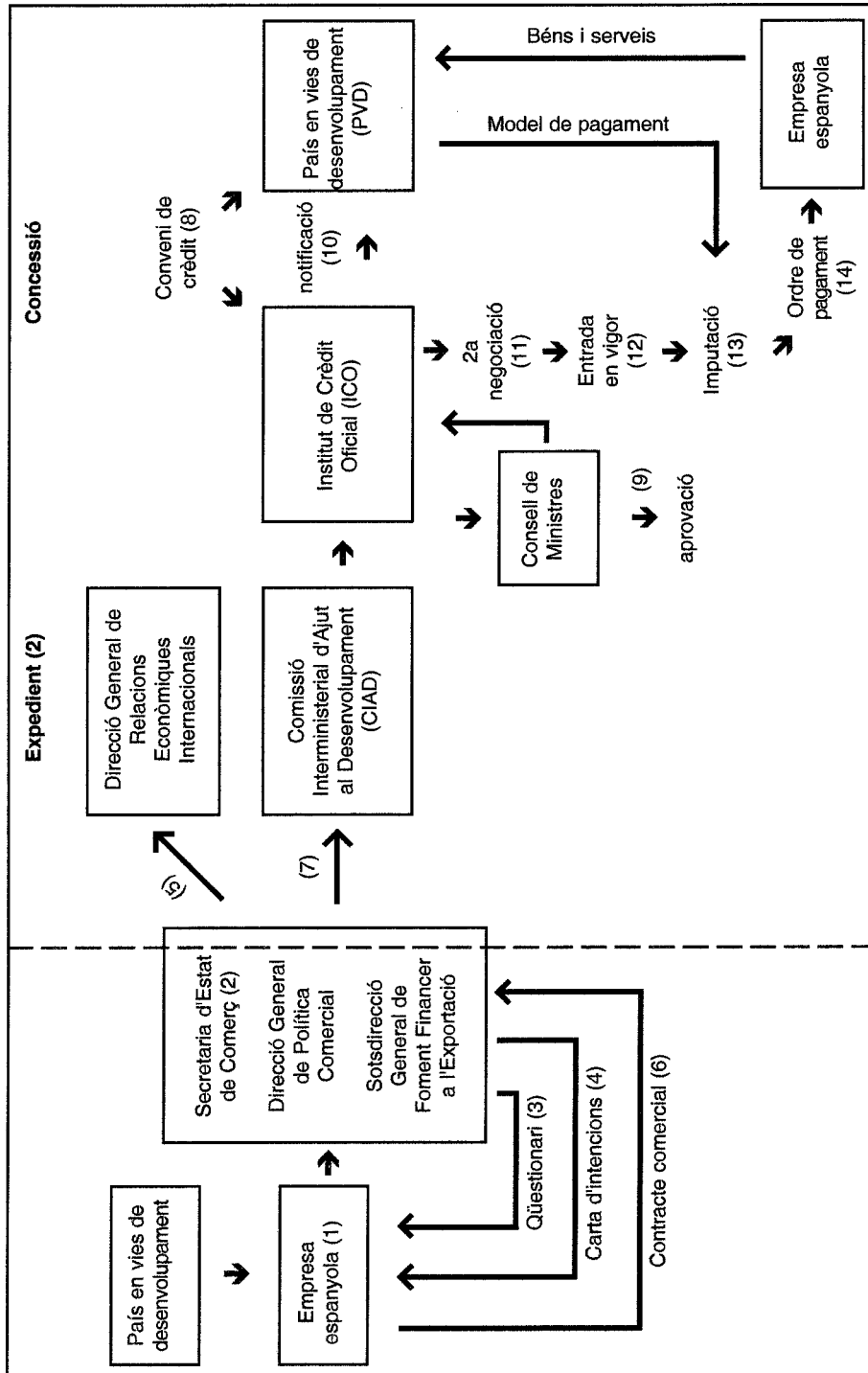
41 projectes aprovats pel Consell de Ministres. Sis empreses, amb 17 projectes sobre un total de 41, és a dir un 41,46 % del total de les operacions, van acumular 26.788.459.000 ptes. sobre un total de 79.575 milions (33,66 %):

Empresa	Nombre de projectes	Import
SIRECOX	4	2.204.664.000 ptes.
SAINCO	3	2.436.768.000 ptes.
FOCOEX	4	14.595.566.000 ptes. ²³
ALCATEL	2	3.201.863.000 ptes.
DYCSA	2	2.029.021.000 ptes.
SERCOBE	2	2.320.577.000 ptes.

■ 1995

70 projectes aprovats pel Consell de Ministres per una quantitat total de 78.755 milions de pessetes. Cinc empreses van acumular 14 projectes, és a dir, el 20 % de les operacions, per un import total de 16.607.260.000 ptes.

Empresa	Nombre de projectes	Import
ELECNOR	6	4.071.913.000 ptes.
DYCSA	2	2.612.783.000 ptes.
ISOLUX	3	4.225.062.000 ptes.
ALCATEL	2	2.687.472.000 ptes.
EMEX, S.A.	1	3.010.030.000 ptes.

2. Mecànica del FAD

La sol·licitud de financiació per a l'adquisició de béns o serveis amb càrrec al FAD es presenta davant la Direcció General de Política Comercial (DGPC). En nom d'aquesta actua la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació (SGFFE). Posteriorment i en cas que la Direcció General de Política Comercial consideri l'operació com a viable, la presenta a la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament (CIAD). Si la Comissió Interministerial aprova l'operació, atorga un manament a l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) perquè plantegi l'aprovació definitiva al Consell de Ministres, donat que aquest és l'òrgan competent per a la concessió dels crèdits amb càrrec al Fons d'Ajuda al Desenvolupament.

Conscients de la complexitat del procés condensat en les línies anteriors, procedim a detallar-lo per facilitar la comprensió del lector. Els números indicats entre parèntesi remeten al quadre de la pàgina anterior.

a) Sol·licitud i condicions

Tal i com es desprèn de la *Guia Pràctica del Fons d'Ajuda al Desenvolupament*,²⁴ el procediment s'inicia a petició d'una empresa exportadora espanyola.

La primera condició és que l'empresa ha d'exportar a un país en vies de desenvolupament (PVD). La qualificació de PVD ve donada per la pertinença a un llistat que elabora anualment el Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) de l'OCDE.

El segon requisit per a l'obtenció d'un crèdit amb càrrec al FAD és que el garant o el prestatari de l'operació, per exigència de la normativa espanyola, ha de ser l'estat del país adquirent o empreses o institucions que tinguin caràcter públic, en el país de destinació dels béns o serveis que s'exportaran si l'operació es realitza. (1)

b) Primeres valoracions per part de l'Administració espanyola

Després d'aquests requisits inicials i imprescindibles, la tramitació del crèdit comença davant la Secretaria d'Estat de Comerç, concretament davant la Direcció General de Política Comercial, en nom de la qual actua la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació. A partir d'aquests contactes la sotsdirecció elabora un expedient amb tota la documentació que arriba al seu poder. (2)

La presentació de l'operació per part de l'exportador espanyol s'inicia mitjançant l'entrega a la SGFFE d'un simple escrit, en el qual, en termes generals, es descriu la natura de l'operació, el país de destinació, el comprador, el preu i en general totes les dades que es considerin necessàries perquè

l'Administració tingui una idea aproximada de l'operació.⁽³⁾

Un cop rebut l'escrit de l'empresa exportadora, la SGFFE li tramet un qüestionari en el qual s'haurà de contenir de forma resumida la informació més important. La informació que es tramet a la SGFFE ha de posar especial èmfasi en els aspectes més concrets de l'operació, com el seu finançament, la viabilitat comercial i la natura dels béns que seran exportats. La major claredat de la informació i l'especificació del grau de vinculació amb el comprador estranger seran determinants perquè l'Administració compti amb els elements de valoració suficients per a l'aprovació de l'operació o no.

Els elements de valoració²⁵ que conté el qüestionari complimentat i entregat per l'empresa que opta al contracte i totes les informacions que pugui sol·licitar la SGFFE tenen un valor molt relatiu o pràcticament nul, donat que l'únic que es té en compte és la viabilitat comercial del projecte i el nivell de renda del país de destinació.

c) Gestió de les operacions de crèdit

La concessió d'un crèdit FAD és facultat privativa del Consell de Ministres. Però quan arriba a aquest s'han fet diverses tries per part dels òrgans administratius competents. La Direcció General de Política Comercial és l'òrgan competent que porta a terme els primers contactes amb l'exportador.

Els expedients contenen tota la informació relativa a cadascuna de les operacions, des dels documents necessaris per a l'inici de les operacions fins al Conveni de Crèdit amb l'Estat prestatari si el crèdit FAD arriba a aprovar-se. Així doncs, l'expedient representa un seguiment de cada operació, des de la sol·licitud per part de l'exportador fins a l'exhauriment dels efectes financers en el moment de l'amortització de la suma prestada al país de destinació dels béns.

La SGFFE, com a òrgan adscrit a la DGPC, és l'òrgan que realitza els primers contactes amb l'exportador espanyol i qui porta a terme el primer filtratge de les operacions.²⁶ Aquest primer filtratge pot tenir com a resultat el rebuig de l'operació; en aquest cas es dona per acabada l'operació.

En el cas que hagi obtingut una valoració positiva, la SGFFE emet una carta d'intencions dirigida a l'exportador. En la carta s'expliquen amb detall les condicions a observar, a les quals s'ha de subjectar el projecte, i el finançament per a seguir amb els tràmits. La carta té una vigència limitada en el temps.²⁷ (4)

La valoració de les operacions dins la SGFFE la duu a terme una Comissió Financera,²⁸ que no té la consideració d'òrgan, sinó que es tracta d'un grup de treball *de la casa*. Està composta pels directors i subdirectors del departament i pels funcionaris encarregats de gestionar les operacions, els quals es distribueixen les tasques per països.

Com a complement a la informació material que conté l'expedient, la SGFFE demana l'opinió no vinculant que mereix l'operació a la Direcció General de Relacions Econòmiques Internacionals, depenent del Ministeri d'Afers Estrangers, que aporta la valoració de l'operació²⁹ en relació amb la política exterior espanyola. (5)

La tramitació continua amb la presentació de documents de gran importància, com són una còpia del contracte comercial entre l'exportador espanyol i el seu client, i una comunicació del govern del país comprador en la qual ha d'informar de la seva disposició a estendre garantia sobirana pel crèdit concedit amb càrrec al FAD pel Govern espanyol.³⁰(6)

Un cop realitzats aquests tràmits, la SGFFE presenta l'expedient de concessió, en nom de la Direcció General de Política Comercial, a la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament (CIAD). Aquesta, si li sembla escaient, formula proposta d'aprovació i la presenta al Consell de Ministres. Vegeu al punt 4 (b) d'aquest mateix capítol les explicacions i valoracions sobre l'existència d'una comissió financera *ad hoc* dins la SGFFE que elabora efectivament les sol·licituds.

d) Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament

Com ha quedat palès, la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament (CIAD) és l'òrgan encarregat de realitzar la proposta d'aprovació al Consell de Ministres, que és qui decidirà la concessió definitiva o no. (7) La CIAD està composta per:³¹

President: El secretari d'Estat per a la Coordinació i Programació Econòmica del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Vicepresidents: El director general de Relacions Econòmiques Internacionals del Ministeri d'Afers Estrangers, el director general de Política Comercial i el director general del Tresor del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Vocals: El director general de Cooperació Tècnica Internacional i el director general d'Organitzacions i Conferències Internacionals del Ministeri d'Afers Estrangers; el director general de Política Financera del Ministeri d'Economia, el director general d'Exportació de la Secretaria d'Estat per al Comerç, els secretaris generals Tècnics dels ministeris d'Economia, Agricultura, Indústria i Energia, Obres Públiques i Urbanisme, i de la Secretaria d'Estat per al Comerç, el director general del Banc d'Espanya i Departament d'Estranger.

Secretari: Un funcionari de l'ICO, que actua amb veu però sense vot.

Les reunions de la CIAD es realitzen trimestralment i en elles es fa un seguiment de les operacions en marxa i es porten a terme noves aprovacions o denegacions.

El procediment d'aprovació d'un crèdit FAD en el si de la Comissió Interministerial és el següent:

1. La Direcció General de Política Comercial presenta una proposta de crèdit FAD per a un estat i una empresa que ho han sol·licitat.

2. L'ICO i la Compañía de Seguros de Créditos a la Exportación (CSCE) porten a terme un

estudi dels riscos que l'operació plantejada per la Direcció General de Política Comercial presenta.

3. A proposta de la Direcció General de Política Comercial s'adjunta un quadre on s'indica si el crèdit s'empara en un protocol o en un acord puntual amb el país.

Si l'operació plantejada és aprovada per la CIAD, s'encarrega a l'ICO que la presenti al Consell de Ministres per a la seva aprovació.

Per disposició legal, la Comissió Interministerial té potestat per a denegar l'operació per les causes que consideri oportunes. Aquesta clàusula de salvaguarda per a l'actuació administrativa pot donar lloc a situacions arbitràries.

e) Aprovació definitiva

Com s'ha citat anteriorment i per disposició legal,³² l'aprovació d'un crèdit FAD correspon al Consell de Ministres, a proposta de l'ICO.

L'ICO rep l'encàrrec de la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament de presentar al Consell de Ministres el projecte de concessió del crèdit FAD, que ha estat aprovat prèviament per la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament.

Tal i com es desprèn de les fonts consultades,³³ és l'ICO qui, un cop la CIAD ha aprovat l'operació, s'encarrega de redactar i negociar el conveni de crèdit. (8)

Tot l'expedient que s'ha mencionat prèviament, junt amb el conveni de crèdit que l'ICO ha negociat amb les autoritats del país prestatari, es presenta al Consell de Ministres, que té la potestat definitiva d'aprovar-lo.

Consell de Ministres

L'acord del Consell de Ministres que aprova la concessió ha de contenir els següents extrems: el nom de l'estat destinatari, govern o entitat pública prestatària, la quantia, les condicions financeres a les quals ha de subjectar-se la formalització, i la designació de l'agent financer espanyol que actuarà en la instrumentació del crèdit i la formalització del conveni en nom del Govern Espanyol. (9) Un cop aprovat el crèdit per acord del Consell de Ministres, l'ICO notifica la seva concessió a les autoritats del país prestatari i els sol·licita que assenyalin l'interlocutor o agent financer que intervindrà per a representar la seva part en la negociació i, si s'escau, en la signatura. (10)

*Conveni de crèdit*³⁴

Un cop l'ICO coneix l'interlocutor estranger, s'inicien les negociacions tendents a consensuar el text del conveni. (11) Sembla que, per prescripció legal, la responsabilitat de la formalització del

conveni recau en l'ICO. Hem de recordar que en aquest moment ja s'ha produït l'acord del Consell de Ministres, aprovant la concessió del crèdit FAD. A l'acord de concessió es determinen les variables financeres, però existeixen aspectes bàsics, com la capacitat jurídica del prestatari o del propi agent financer, les condicions per a l'entrada en vigor, el disseny de la forma de disposar dels fons, les penalitzacions que es poden fixar en cas d'incompliments, que resten pendents de concreció i, per tant, fora de l'àmbit de decisió del Consell de Ministres. Aquests extrems haurien d'haver estat negociats prèviament. Després de la redacció i de la signatura del conveni, que duen a terme l'ICO i l'agència estrangera o persona autoritzada per a fer-ho, el conveni entra en vigor. (12)

Imputació ³⁵

Tècnicament la imputació és el compromís financer que contrau el prestamista, en aquest cas l'ICO, per a finançar una operació o projecte sobre un contracte comercial prèviament autoritzat. (13)

L'entrada en vigor és simultània a la seva signatura, malgrat que en alguns casos s'ha d'esperar fins a la justificació per part de l'agent financer de les autoritzacions legals del país prestatari que no estiguessin realitzades al moment de la signatura.

Un cop el conveni de crèdit té vigència s'ha de produir la imputació del contracte comercial i és a partir d'aquest moment que es desenvoluparà l'operació comercial de crèdit al desenvolupament, per a convertir-se en un mer crèdit que té per objectiu el finançament d'una operació comercial a un exportador espanyol.

L'especialitat d'aquesta imputació és que l'Administració confirmi que es tracta del contracte aprovat prèviament i no d'un altre. En les línies de crèdit aquest és un requisit indispensable, perquè fins a aquest moment no es coneixen les operacions d'exportació que es finançaran dins de la línia. La sol·licitud d'imputació la realitza l'agent financer prestatari a l'ICO, adjuntant còpia del contracte comercial. L'ICO envia la sol·licitud a la Direcció General de Política Comercial perquè verifiqui que l'operació amb càrrec al crèdit és la que es va aprovar inicialment.

Ordres de pagament

Les disposicions es realitzen mitjançant una carta o ordre de pagament, que conforme al model especificat al conveni emet l'agent prestatari, on autoritza l'ICO que, amb càrrec al límit disponible del crèdit, realitzi el pagament a l'exportador espanyol. Aquest pagament es fa a través del banc pagador que ha estat designat en el conveni de crèdit, un cop hagi rebut els justificants adequats. (14)

Per a l'execució de l'ordre de pagament s'estableix com a condició imprescindible que el banc pagador emeti una certificació en la qual declari solemnement que el pagament es realitza d'acord amb l'autorització corresponent. És a dir, que l'autorització s'ajusta a les condicions del contracte comercial i/o al crèdit documental i que la verificació de la documentació presentada per l'exportador

ha resultat correcta.

Al conveni de crèdit es recull i regula la funció del banc pagador, exercitable per qualsevol entitat financera establerta a Espanya. La seva designació és de lliure elecció. La seva feina és doble :

- és l'entitat encarregada de la recepció dels fons, provinents de l'ICO per al seu posterior abonament a l'exportador,
- actua com a entitat supervisora documental, donant fe o garantint el compliment, només documental, del contracte comercial.

Després de la recepció de la informació provinent del banc pagador, on es contenen totes les comprovacions documentals sobre l'operació, es procedeix a acomplir l'autorització de pagament o al pagament directe, que es fa en la divisa fixada al conveni de crèdit. En aquest moment, i a través del banc pagador, es trameten els fons a l'exportador per valor de les quantitats exactament fixades al contracte comercial.

f) Conclusions

■ L'estat beneficiari d'un crèdit FAD ha de ser un país en vies de desenvolupament, segons prescriu la normativa del Comitè d'Ajut al Desenvolupament (CAD), depenent de l'OCDE.

■ La sol·licitud d'un crèdit FAD la presenta una empresa espanyola davant les autoritats comercials i quan aquestes han aprovat l'operació es tramet a la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament. La tramitació de les operacions comença amb una simple carta informativa tramesa per l'empresa que pretén exportar béns o serveis.

■ L'execució d'una operació FAD queda vinculada a la signatura del conveni de crèdit i es poden produir retards significatius en la seva execució. Pel que fa als pagaments, es realitzen contra proves únicament documentals acreditatives de l'entrega mercantil dels béns, aportats pel banc pagador.

■ El Consell de Ministres i la CIAD no estan informats de les operacions que han estat denegades *a priori* per la SGFFE i, per tant, és un òrgan intermedi qui, a la pràctica, deté la competència decisòria.

3. Publicitat del FAD

Fins al 1988, les partides assignades a la concessió de crèdits FAD eren d'ús reservat per part de l'Administració i no constaven als Pressupostos Generals de l'Estat. L'aprovació d'un paquet normatiu d'ordres i decrets ministerials per part del Govern a partir de 1989 en favor de la publicitat pressupostària, unida a la creixent pressió parlamentària, han anat possibilitant una major transparència en l'aplicació dels fons d'AOD canalitzats per mitjà dels crèdits FAD.

Aconseguit aquest grau de publicitat formal, hom ha volgut detenir-se en aquest punt degut a les moltes traves burocràtiques i administratives que han dificultat enormement el desenvolupament normal de la recerca i que, a la pràctica, impedeixen als ciutadans exercir un control veraç sobre les activitats del Fons d'Ajuda al Desenvolupament, amb la qual cosa es produeix una conculcació material o efectiva del principi de publicitat.

Hi ha arguments legals que avalen la publicitat d'aquests documents i que posen en dubte la legalitat de la pràctica administrativa dels organismes oficials competents, en especial, el Ministeri d'Economia i Hisenda.

a) Legislació reguladora de l'accés a la informació

■ La Llei 30/1992, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en el seu article 37 estableix la possibilitat d'accedir als arxius públics i l'obligatorietat de l'Administració de donar una resposta motivada i expressa a qualsevol petició.

■ Una anàlisi detallada de la Llei 48/1978, de secrets oficials, revela que no hi ha cap precepte que empari la reserva d'informació sobre operacions de crèdits FAD.³⁶ D'altra banda, el marc legal regulador del Fons d'Ajuda al Desenvolupament no preveu cap mena de reserva a l'hora de facilitar tot tipus d'explicació i informació als ciutadans.

■ En cas de considerar el FAD com una institució que aglutina matèries susceptibles de ser catalogades dins del concepte de *seguretat i defensa de l'Estat*, cal fer esment de l'Informe del Defensor del Poble corresponent a 1995, el qual recull un tractament monogràfic sobre els problemes que suscita l'actual regulació dels secrets oficials. Aquesta institució qüestiona el caràcter absolut que l'actual Llei 48/1978, sobre secrets oficials, concedeix al concepte de seguretat i defensa de l'Estat; alhora, recull la jurisprudència del Tribunal Constitucional (sentències 159/1986 i 254/1988), que considera que no hi ha cap dret ni llibertat absoluts i que, per tant, l'exercici de tot dret o llibertat, en aquest cas la seguretat i defensa de l'Estat, també ha d'observar uns límits en el seu exercici.

■ L'article 105 de la Constitució Espanyola estableix que la llei regularà l'accés dels ciutadans als arxius i registres administratius, tret d'aquells que afectin la seguretat i defensa de l'Estat. Malgrat aquesta previsió, l'Informe del Defensor del Poble de 1995 considera que no existeix com a dret fonamental el secret d'Estat.

■ La Comissió Mixta per a les Relacions amb el Tribunal de Comptes, en la seva sessió de 2 de desembre de 1993, referint-se a l'informe de fiscalització del Tribunal de Comptes sobre l'activitat del FAD en el període 1986-1990,³⁷ va acordar requerir al Govern l'adopció de les següents mesures:

- Informar periòdicament sobre les autoritzacions aprovades pel Consell de Ministres, indicant el país beneficiari, l'import de l'operació i el sector econòmic afectat i les formalitzacions i disposicions de crèdits realitzats per l'ICO.

- Instar el Govern perquè, a través de la corresponent comissió parlamentària, informi trimestralment sobre les autoritzacions aprovades pel Consell de Ministres, els contractes subscrits, les formalitzacions i disposicions de crèdit realitzades per l'ICO, el grau d'execució de cadascuna de les operacions finançades i el saldo de les operacions pendents de disposar, especificant països beneficiaris, naturalesa de les operacions, quantia i condicions d'aquestes i identificació de l'exportador espanyol, devolució dels crèdits vençuts i finalment, impagaments o refinançaments de cadascun dels projectes imputats.

b) El discurs polític

Per la seva banda, el discurs polític ha tingut una evolució ben diversa i poc homogènia. En general, cal dir, però, que s'adverteix una manca de voluntat de facilitar una informació veraç respecte a l'activitat del FAD. Cal remarcar dos punts que, per la seva importància, resumeixen la manca de voluntat del Govern a facilitar tota la informació relativa al FAD:

■ En data 11 de juny de 1996, el secretari d'Estat de Relacions amb les Corts, Martín Maestro, (en resposta a una pregunta del diputat del Grup Popular Hernando Fraile sobre la negativa del Govern a informar sobre la gestió del Ministeri de Comerç)³⁸ va contestar que fins aquella data només hi havia hagut un investigador que s'havia dirigit al Ministeri d'Economia i Hisenda i que s'havia facilitat la informació sol·licitada. Seguidament, el secretari va defensar la suficient publicitat de tota la informació del FAD i la tramesa periòdica d'informes al Congrés amb la informació més rellevant, la qual es publica posteriorment al butlletí d'informació comercial espanyola.³⁹

■ El secretari d'Estat de Comerç Exterior de l'anterior legislatura, Apolonio Ruíz Ligeró, considerava que el FAD gaudeix d'una publicitat suficient, donat que tant el quadern-guia pràctica d'informació del FAD publicat per l'ICO com els butlletins d'informació comercial de l'ICE garanteixen l'accés dels ciutadans a tota la informació rellevant del FAD.⁴⁰

En base a aquests arguments legals i havent comprovat el posicionament del Govern en el si del Congrés, hom ha considerat oportú reproduir el treball de camp realitzat el 1996, el qual recull una sèrie de contactes amb organismes oficials, empreses i parlamentaris.

Tanmateix, l'opacitat dels funcionaris és implacable en aquesta temàtica. A continuació remarcuem una llarga sèrie de contactes mantinguts que demostren les manques de transparència detectades.

c) Quadern de bitàcola del treball de camp efectuat

1. En data 28 de febrer es va enviar carta al sotsdirector general de Foment Financer a l'Exportació del Ministeri d'Economia i Hisenda, llavors de Comerç i Turisme, i a l'Institut de Crèdit Oficial, sol·licitant informació sobre determinades operacions finançades amb el FAD.
2. En data 13 de març es va rebre contestació de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) a la carta anterior, la qual denegava la informació sol·licitada per no tenir autorització expressa del Govern per a la divulgació dels documents demanats.
3. En data 21 de març es va enviar una carta similar al sotsdirector general de Foment Financer a l'Exportació.
4. En data 22 de març vàrem remetre novament fax al subdirector de Finançament a l'Exportació tot reiterant la sol·licitud per haver comprovat que tal informació no havia estat declarada reservada.
5. En data 27 de març es va rebre contestació del cap de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació,⁴¹ el qual ens va remetre al Boletín de Información Comercial Española núm. 2449 i 2491.⁴²
6. En data 11 de juny es va enviar fax al subdirector de Finançament a l'Exportació de l'ICO,⁴³ demanant les raons jurídiques per les quals mantenien tot aquest tipus d'informació en secret.
7. En data 13 de juny es rebé contestació de l'ICO,⁴⁴ on es manifestava que tota la informació relativa al FAD havia de ser canalitzada a través de la Direcció General de Política Comercial i Inversions Exteriors, i en concret de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació, depenents del Ministeri d'Economia i Hisenda.
8. En data 14 de juny es va remetre fax al sotspresident de l'Institut de Comerç Exterior, ICEX,⁴⁵ sol·licitant conèixer les operacions realitzades amb càrrec al FAD.
9. En data 4 de juliol seguint les indicacions de l'ICO, vàrem remetre carta certificada a la

responsable de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació, del Ministeri d'Economia i Hisenda,⁴⁶ demanant informació detallada sobre una sèrie d'operacions finançades amb el FAD els darrers tres anys.

10. En data 17 de juliol vàrem mantenir conversa telefònica amb el representant espanyol davant la Comissió de Crèdit a l'Exportació de l'OCDE, adscrit al Ministeri de Comerç,⁴⁷ el qual es va negar a proporcionar-nos més informació que la ja continguda en els butlletins ICE, tot al·legant que l'Administració no disposava d'aquesta informació.

11. En data 24 de juliol el director general de Relacions Econòmiques Internacionals del Ministeri d'Afers Estrangers⁴⁸ ens va emplaçar per mitjà de fax a dirigir-nos a la Secretaria d'Estat de Comerç per a obtenir la informació requerida, donat que no podia facilitar dita informació per problemes competencials administratius i no per raons de secretisme oficial.

12. El 24 de setembre de 1996 ens vàrem adreçar al director del Gabinet de la Secretaria d'Estat de Comerç,⁴⁹ el qual ens havia comunicat en escrit de 20 de setembre que els butlletins ICE recollien tota la informació rellevant sobre les operacions finançades amb el FAD.

13. El dia 16 d'octubre vàrem mantenir una entrevista amb els caps del Servei de Crèdits FAD a Amèrica Llatina i als Països ACP, depenents de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació adscrita a la Direcció General de Política Comercial i Inversions Exteriors del Ministeri d'Economia i Hisenda,⁵⁰ la qual va tenir lloc a Madrid, a la seu del Ministeri. La possibilitat de poder accedir als expedients de tramitació de sol·licitud de crèdits FAD fou denegada de forma taxativa. Alhora, ens van negar l'accés a les actes de la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament.

Inexplicablement varen al·legar un informe jurídic de la SGFFE per denegar la consulta als expedients, del qual no en tenien cap còpia. Finalment, van argumentar el principi de secret comercial per no donar cap mena d'informació.

14. El dia 16 d'octubre vàrem mantenir una entrevista amb un representant de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), el qual ocupa el càrrec de gestor de Contractació FAD i CARI,⁵¹ la qual es va celebrar a Madrid a la seu de la institució. Del contingut de la reunió cal remarcar aquests punts:

⤴ La impossibilitat de poder proporcionar la informació sol·licitada en relació amb qualsevol de les operacions finançades amb crèdits FAD, per haver rebut instruccions del Ministeri d'Economia de no facilitar-la, en virtut d'un informe jurídic de la Secretaria d'Estat de Política Comercial, que no obstant això, ella no havia pogut consultar i del qual no coneixia l'abast. Seguidament, va remarcar que no tenia cap model d'aquest informe.

⤴ La negació a facilitar-nos la consulta de cap conveni de crèdit per no estar autoritzada a fer-ho. No obstant, va voler remarcar que es tractava de convenis estandarditzats, senzills.

Finalment, va accedir a l'entrega d'un model de conveni de crèdit en blanc, prèvia sol·licitud per escrit.

↑ La informació subministrada no va anar més enllà del que ja ve recollit a la Guia Pràctica del FAD publicada pel mateix ICO. El mateix funcionari ens hi va adreçar per considerar-la un document amb informació molt completa.

15. En data 17 d'octubre el director del Gabinet de la Secretaria d'Estat de Comerç⁵² va reiterar a través de carta que tota la *informació rellevant* es troba publicada en el *Boletín de Información Comercial Española*, en un informe que es remet anualment al Parlament i en diversos llibres explicatius, seminaris, cursos. Paral·lelament, va justificar les reserves a facilitar informació sobre operacions en vigor per una qüestió de pura estratègia comercial i en virtut de l'article 37 de la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, el qual només dóna dret a l'accés als registres i documents d'expedients tancats en la data de sol·licitud.

16. En data 21 d'octubre arran de l'entrevista mantinguda amb el responsable de l'ICO,⁵³ vàrem adreçar-nos novament al subdirector de Finançament a l'Exportació de l'ICO,⁵⁴ sol·licitant un esborrany de conveni de crèdit, la mera consulta d'algun expedient (i l'argumentació jurídica en cas de denegar-ho), l'accés als informes mensuals elaborats per l'ICO sobre el FAD i, finalment, informació relativa al procediment de votació de la Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament.

17. En data 21 d'octubre ens vàrem adreçar al secretari general del Tribunal de Comptes per conèixer l'abast dels treballs preparatoris d'aquesta institució sobre l'activitat del FAD en el període 1990-1994.⁵⁵

18. En data 22 d'octubre vàrem remetre carta al cap de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació, de la Direcció General de Política Comercial, informant-lo de la reunió mantinguda el dia 16 d'octubre amb els caps del Servei de Crèdits FAD a Amèrica Llatina i als Països ACP de la mateixa SGFFE,⁵⁶ reiterant la petició de conèixer el contingut exacte dels expedients d'operacions de crèdits FAD, en especial els convenis de crèdit, fent-li referència a l'article 37.7 de la Llei 30/92, el qual permet l'accés dels ciutadans als arxius i registres públics. En la mateixa, se li indicava l'obligatorietat de rebre una resolució expressa i motivada d'acord amb el previst a l'article 42 de la citada Llei.

19. En data 25 d'octubre l'ICO⁵⁷ va comunicar que l'accés als expedients encara no havia estat denegat per cap resolució expressa i motivada i, per tant, calia esperar a una resposta en aquest sentit.

20. En data 26 de novembre l'ICO ens va adreçar carta en la qual venia inclòs un esborrany de conveni de crèdit. En la mateixa també informava que el Departament Jurídic de l'ICO i la Direcció

General de Política Comercial del Ministeri d'Economia i Hisenda havien declarat que l'ICO no està facultat per a facilitar aquest tipus d'informació. Finalment, va posar de manifest que l'ICO proporciona semestralment informació a les comissions de pressupostos del Congrés dels Diputats i del Senat sobre les operacions aprovades pel Consell de Ministres i que, en conseqüència, no hi havia cap mena de dubte sobre la publicitat i informació dels crèdits FAD i el control de les Corts Generals sobre la concessió de crèdits FAD. L'esmentat informe jurídic⁵⁸ considera que l'ICO no pot facilitar aquesta informació perquè les seves competències es limiten a la instrumentació tècnica, caixa, control i recobriment dels crèdits. L'esmentada instrucció de la Direcció General de Política Comercial indica a l'ICO que qualsevol petició sobre els crèdits FAD ha de remetre's a aquesta Direcció.

21. Idènticament s'han mantingut contactes amb diverses empreses d'àmbit estatal beneficiàries de crèdits FAD. La postura de l'Administració contrasta amb el posicionament d'algunes empreses beneficiàries de FAD. En línies generals, els arguments més recurrents d'aquestes han estat els següents:

⤴ Es coincideix en assenyalar la poca transparència d'aquest instrument i la necessitat de canvis en l'actual regulació del FAD.⁵⁹

⤴ Contràriament a l'expressat per l'ICO, diverses empreses van posar de manifest que és aquest organisme qui té tota la informació referent als crèdits FAD concedits i en període d'execució.⁶⁰

⤴ S'afirma no disposar de tota la informació necessària del projecte finançat, en especial els contractes comercials⁶¹ i, en conseqüència, hi ha una manca d'informació respecte a les condicions econòmiques del projecte concret finançat.

d) Conclusions

■ Malgrat totes les gestions dutes a terme, algunes d'elles amb el suport de representants polítics, i de les quals tenen coneixement tots els grups polítics catalans amb presència al Parlament de Catalunya i al Congrés dels Diputats (CIU, PSC-PSOE, IC-IU, PP), no ha estat possible obtenir cap expedient de concessió d'un crèdit FAD.

■ Els informes periòdics del Govern al Parlament sobre l'estat del FAD i els butlletins de l'ICE on queda plasmada tota aquesta informació no satisfan en absolut el principi de publicitat material; es tracta tant sols d'un pur formalisme on els parlamentaris i, per extensió, els ciutadans no poden exercir un control exhaustiu del FAD, on no és possible calibrar amb exactitud les repercussions del FAD ni efectuar una anàlisi qualitativa d'aquesta modalitat d'ajut al desenvolupament.

■ S'adverteix un problema greu de definició del concepte d'"informació rellevant" reiterat constantment pels responsables governamentals, el qual ha estat elaborat de forma unidireccional pel Govern, a partir de la pràctica diària de treball i dels interessos econòmics i empresarials que ha

anat generant l'activitat del FAD, sense que hi hagi hagut un debat previ al Parlament i sense fonamentar aquest posicionament en cap instrument legal.

■ Malgrat les reiterades comunicacions de l'ICO manifestant que és la Direcció General de Política Comercial l'organisme competent, aquesta no ha mostrat cap voluntat de facilitar la informació requerida. En general, s'observa un clar rebuig a la col·laboració per part de l'Administració.

■ Es produeix una manca d'accés real als arxius i expedients d'operacions FAD en base a una interpretació restrictiva de la Llei 30/1992 per part dels responsables governamentals.

■ Les administracions emparen en el secret comercial la impossibilitat de conèixer la realitat de les exportacions. Les peticions que s'han contestat a diversos diputats (com recull el capítol III,6) estan molt lluny del que hauria de ser la transparència informativa segons contempla la Constitució Espanyola. Les mateixes empreses beneficiàries de crèdits FAD reclamen una major transparència del procés de concessió d'un crèdit FAD, la possibilitat de disposar dels convenis de crèdit i dels contractes comercials. Conseqüentment, l'argument segons el qual no es pot disposar d'aquesta informació en base a una qüestió de secret comercial tampoc té validesa.

■ Les partides destinades al finançament de línies de crèdit obert plantegen un problema agreujat, atesa la impossibilitat de conèixer en quins projectes es va concretant la concessió de l'ajut, en quina zona del país s'ubiquen, en quines condicions financeres...⁶²

■ Es desconeix quines són les sol·licituds denegades i els motius que han generat aquesta decisió.⁶³

Tot això ens porta a concloure que la conculcació del principi de publicitat és actualment palesa, des d'un punt de vista material, com ja anunciàrem a les primeres conclusions preliminars d'aquesta investigació (primera fase).

4. Coordinació institucional i administrativa entre ministeris

La política d'ajut al desenvolupament espanyola és de recent construcció. Va néixer a finals dels anys 1970 i va obtenir una mínima consolidació a mitjans de la dècada dels anys 1980. Un seguit de disposicions normatives han anat conformant el coixí legal que sosté tota aquesta política de cooperació al desenvolupament. No obstant això, els orígens de l'AOD espanyol van molt lligats a qüestions econòmiques, de suport a l'economia espanyola.

a) Recull normatiu

Certament, la necessitat de donar un impuls a l'economia espanyola en la segona meitat de la dècada dels anys 1970 va impulsar al Govern Espanyol a dictar una sèrie de mesures de política econòmica amb la finalitat de potenciar la inversió privada i de promoure el comerç exterior. És en aquest context on neix el Fons d'Ajuda al Desenvolupament. Recollim novament tota la normativa sobre cooperació al desenvolupament i les seves respectives aportacions pel que fa a competència i coordinació administratives, òrgans de gestió, criteris bàsics de funcionament, a fi de copsar la realitat administrativa i institucional del FAD i de l'AOD en general. És un aspecte molt important per a entendre la realitat del FAD, fet que justifica per sí sol la seva repetició i tractament ampliats.⁶⁴

1. El 1976, el Govern Espanyol aprova el Reial decret llei 16/76, de 24 d'agost,⁶⁵ sobre mesures d'ordenació econòmica. En concret, recull un seguit de mesures fiscals incentivadores de la inversió i alhora regula la creació d'un Fons d'Ajuda al Desenvolupament com a mesura de foment del comerç exterior. El seu article 7 regula la creació d'una Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament (CIAD), integrada pels diferents ministeris implicats, amb la finalitat d'administrar, examinar i, en el seu cas, elevar a l'aprovació del Consell de Ministres, les propostes d'adjudicació de crèdits FAD fetes pel Ministeri d'Economia i Hisenda.⁶⁶ Per imperatiu legal, tota aprovació d'un crèdit ha de ser concedida per acord del Consell de Ministres (article 7.2).

2. El Decret de Presidència 509/1977, de 25 de febrer,⁶⁷ recull els criteris per a l'administració i aplicació del Fons d'Ajuda al Desenvolupament, com també la composició i funcions de la CIAD.

3. Per Decret de Presidència 2399/1977, de 19 de setembre, la composició i funcionament de la CIAD queden modificats. L'article 1, regulador de la seva composició, nomena president de la Comissió el secretari d'Estat per a la Programació i Coordinació Econòmica del Ministeri d'Economia. Els sotspresident i els vocals tenen el rang de director general, adscrits als ministeris d'Economia, d'Hisenda, d'Afers Estrangers, d'Agricultura, d'Indústria i Energia, d'Obres Públiques

i Urbanisme, de Comerç i Turisme, de Transports i Telecomunicacions, respectivament.⁶⁸ L'article 3 refrenda l'obligació de la Comissió d'eleva les seves recomanacions al Govern a través de propostes d'acord del Consell de Ministres, les quals han de ser presentades pel Ministeri d'Economia.⁶⁹

4. Per Decret 1485/1985, de 28 d'agost, es crea la Secretaria d'Estat per a la Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica (SECIPI). Posteriorment, el Reial decret 1527/1988, d'11 de novembre, crea l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI), reestructura la SECIPI i procedeix a l'adscripció d'organismes autònoms depenents de la SECIPI a l'AECI.

La SECIPI rep la missió de programar, controlar i avaluar les activitats en matèria de cooperació al desenvolupament i de relacions econòmiques, culturals, científiques i tècniques que realitzin els òrgans del Ministeri d'Afers Estrangers, així com la coordinació d'aquesta tasca amb altres òrgans de l'Administració de l'Estat.

5. Amb la finalitat de donar suport a aquesta empresa de coordinació, per Decret 451/1986 es crea la Comissió Interministerial de Cooperació Internacional (CICI), que inicialment havia d'elaborar el Pla Anual de Cooperació Internacional (PACI), instrument vertebrador de tota l'activitat espanyola en matèria d'ajuda al desenvolupament. No obstant això, des de 1988 la seva elaboració i posterior avaluació és competència de l'Oficina de Planificació i Avaluació de la SECIPI.⁷⁰

b) Anàlisi competencial: la dualitat institucional

Aquest paquet normatiu ha vingut a delimitar el marc competencial de la política de cooperació al desenvolupament. Al respecte, cal fer-hi les següents observacions, contrastades amb la realitat al llarg de la investigació:

⤴ El PACI es conceptua com el principal mecanisme de coordinació i control de la política de cooperació espanyola, donada la seva voluntat d'aglutinar la majoria dels mecanismes de cooperació duts a terme pels diferents ministeris i entitats públiques. En l'elaboració del Pla intervenen més de dotze departaments, tot i que la major part li pertoca al Ministeri d'Afers Estrangers. Evidentment, en aquest còmput no s'hi engloba el FAD,⁷¹ gestionat directament pel Ministeri d'Economia i Hisenda.⁷²

⤴ L'estructura administrativa dissenyada és complexa. La gestió de l'AOD es distribueix en dotze ministeris, l'AECI i l'ICO, cadascun d'ells amb pressupostos separats i autònoms. No obstant això, és el Ministeri d'Economia i Hisenda qui ostenta la competència sobre la major part de l'ajuda, especialment la reemborsable i les contribucions multilaterals. Per la seva part, la SECIPI, responsable de la coordinació de les activitats d'ajuda d'altres ministeris, *de facto* només controla el 10 % de l'AOD,⁷³ malgrat dur el pes principal dels PACI.

⤴ L'ordenament legal preveu l'existència de dues comissions interministerials amb competències autònomes sobre parcel·les acotades de l'AOD i amb un nivell de coordinació mínim i sense una base legal que ho reguli. D'una banda, la Comissió Interministerial d'Ajuda al

Desenvolupament (CIAD) gestiona la concessió dels crèdits FAD; i, d'una altra, la Comissió Interministerial de Cooperació Internacional (CICI) porta a terme la coordinació de la cooperació al desenvolupament no reemborsable.

L'existència de dues comissions independents dificulta enormement la coordinació dels diversos instruments d'ajuda. Tot i que ambdues comissions estan compostes per membres del Ministeri d'Economia i Hisenda i del Ministeri d'Afers Estrangers, no hi ha una visió coherent i uniforme dels objectius i criteris prioritaris d'acció. En aquest sentit, l'informe del CAD sobre l'AOD espanyol denuncia la diferent distribució sectorial i geogràfica de les ajudes, segons si provenen d'una o altra comissió. Una possible via de solució és l'enfortiment del paper del PACI i l'ampliació de competències de la CICI.⁷⁴ Malgrat tot, és difícil arribar a un major grau de confluència donat que són dos òrgans totalment independents i amb potestats plenes per aplicar criteris propis. Per altra banda, els objectius que guien la cooperació reemborsable i la no reemborsable són molt diversos.

Hi ha opinions a favor de la unificació d'aquestes dues comissions en un sol òrgan;⁷⁵ altres, són més partidàries de mantenir l'estructura actual però introduint-hi majors criteris de coordinació. En aquesta línia es posiciona l'avantprojecte de llei de creació dels fons d'ajuda econòmica a l'exterior,⁷⁶ el qual en el seu article 9, paràgraf segon, estableix que la coordinació de la CIAD amb la CICI s'haurà de regular de forma reglamentària.

En el si de la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació hi ha una comissió financera, la qual es pot catalogar com un grup de treball, que estableix el filtre previ de les sol·licituds que finalment són debatudes en la CIAD. Normalment, les operacions aprovades per aquesta comissió financera són refrendades per la CIAD. Aquesta pràctica administrativa ha estat denunciada pel CAD i pel Tribunal de Comptes en els seus informes respectius.⁷⁷ A la pràctica, la presència dels diferents ministeris amb competències sobre ajut al desenvolupament en el si de la CIAD no garanteix la necessària unitat d'acció de la política d'ajut oficial al desenvolupament.⁷⁸

L'informe del Tribunal de Comptes de fiscalització del FAD en el període 1986-1990⁷⁹ posa de manifest que, tot i que les disposicions legals atribueixen directament a la Secretaria d'Estat de Comerç, la funció d'elaborar i presentar les propostes concretes a la Comissió Interministerial, durant el període examinat una comissió financera *ad hoc*, no prevista legalment, de la pròpia Secretaria d'Estat de Comerç (dins la Sotsdirecció General de Foment Financer a l'Exportació) és la que elabora de forma efectiva totes les sol·licituds FAD. Ve funcionant des de 1988. En les al·legacions presentades per la Secretaria d'Estat de Comerç, es va justificar la seva existència pel fet de donar una major garantia d'objectivitat i transparència i de poder permetre desconcentrar les funcions en l'examen i elaboració de les propostes.

c) Conclusions

■ La funció de coordinació que hauria de complir el PACI mitjançant el Ministeri d'Afers Estrangers ha quedat molt en entredit. D'una banda, aproximadament el 45 % del total d'AOD és gestionat pel Ministeri d'Economia i Hisenda;⁸⁰ d'altra, el PACI només abasta l'ajut bilateral, que generalment suposa el 50 % del total d'AOD.

■ L'existència d'informació contradictòria i les contínues desautoritzacions entre els diversos organismes oficials són situacions diàries.⁸¹

■ La situació actual fa necessària l'existència d'un instrument legal marc, que reculli les directrius sobre cooperació al desenvolupament aprovades pel Consell de Ministres el 1987,⁸² les aportacions del Congrés dels Diputats de 1992,⁸³ de l'informe del CAD sobre l'AOD espanyola d'abril de 1994 i, finalment, de l'informe del Senat de novembre de 1994. Des de 1995, ja hi ha un primer avantprojecte de llei de cooperació internacional al desenvolupament, sobre el qual el Consell de Cooperació al Desenvolupament del Ministeri d'Afers Estrangers va elaborar un dictamen aprovat en sessió extraordinària del Ple del Consell de 26 de setembre de 1995.

El secretari d'Estat per a la Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica⁸⁴ ha repetit en diverses ocasions que tota la política de la SECIFI ha de girar entorn de la futura Llei de cooperació internacional, que procuri una coordinació amb la cooperació reemborsable, especialment el FAD. El secretari d'Estat considera clau que la futura política de cooperació al desenvolupament integri plenament el FAD en la planificació general.⁸⁵

Alguns proposen la creació d'un ministeri de cooperació com ja existeix a Alemanya i als Països Baixos. Altres, plantegen una reestructuració dels organismes existents a l'actualitat, tot procedint a una especialització per matèries i no per regions, ja que es tracta d'un criteri que ha quedat totalment desfasat.

■ Existeix una avantprojecte de llei de creació del fons d'ajuda econòmica a l'exterior, aprovat en la sessió ordinària de 26 de setembre de 1995, però que no recull les prioritats marcades en l'avantprojecte de llei de cooperació internacional. Tot i això, sembla no haver-hi una clara voluntat política del Govern del Partit Popular per aprovar aquesta reforma.⁸⁶

Una de les conclusions de l'informe del Tribunal de Comptes denuncia la manca de normativa suficient, fet que provoca una excessiva concentració de funcions en l'administració del FAD i, per altra banda, no aclareix els procediments i competències de les diferents fases del procés d'atorgament de crèdits FAD. També posa de manifest la inexistència escrita de criteris d'aplicació en la concessió dels crèdits, els quals puguin garantir un compliment uniforme de la normativa. Finalment, també reflecteix deficiències dels expedients de crèdit, molt sovint incomplets.

Fetes aquestes consideracions, el Tribunal de Comptes considera necessari *disposar de normes de rang suficient que determinin els procediments i competències en cadascuna de les fases del procés d'atorgament dels crèdits*. Independentment de la terminologia que s'empri, és evident la necessitat d'un nou marc regulador.

■ Es constata la necessitat de:

- Redefinir el paper de les dues comissions interministerials amb competències sobre ajut al desenvolupament, la CIAD i la CICI. Independentment de la via de solució adoptada (la unificació o la complementarietat d'ambdues comissions), cal introduir-hi criteris d'actuació clars.⁸⁷
- Assumir les competències que actualment duu a terme la comissió financera de la SGFFE per part de la CIAD, donat que és l'òrgan legalment habilitat per fer-ho. D'aquesta manera, s'aconseguiria revitalitzar la seva funció i fer partíceps de les decisions de concessió de crèdits FAD la resta de ministeris.⁸⁸
- Dissenyar un pla de cooperació internacional al desenvolupament integral al voltant de plans de desenvolupament que abastin una planificació plurianual i que alhora es complementin amb els PACI, d'extensió anual.⁸⁹

5. Distribució geogràfica del FAD

L'exposició qualitativa de la realitat del Fons d'Ajuda al Desenvolupament en els darrers anys⁹⁰ posa de manifest les mancances existents i algunes situacions no ajustades als criteris d'ajut al desenvolupament definits per la SECIPI o a aquells marcats per l'OCDE o el Congrés dels Diputats.

En relació amb els criteris de distribució geogràfica seguits en els darrers anys s'adverteix un desajustament entre la voluntat governamental plasmada en documents oficials sobre polítiques d'ajut al desenvolupament i la realitat del que ha estat el FAD. En general, hom pot afirmar una clara tendència a identificar les zones prioritàries de concessió de crèdits FAD amb aquelles àrees geogràfiques d'interès en la política exterior espanyola.

a) Criteris orientatius

La Comissió Interministerial d'Ajut al Desenvolupament (CIAD) va fixar l'any 1984 una sèrie de criteris orientatius a l'hora d'adjudicar crèdits FAD,⁹¹ dels quals els següents fan referència a la distribució geogràfica del FAD:⁹²

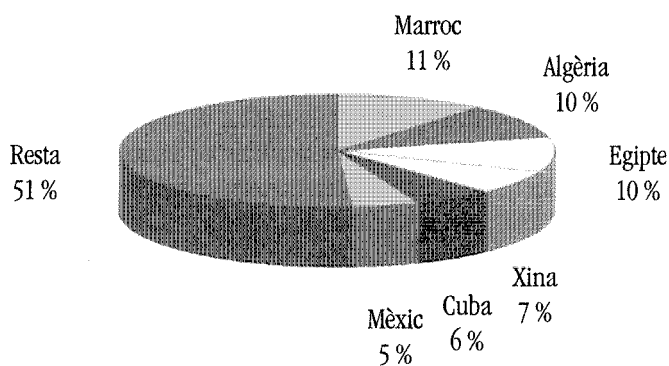
■ En relació amb la política comercial exterior, la CIAD té en compte: (1) la concentració de crèdits en àrees prioritàries, bàsicament des del punt de vista de comerç exterior, susceptibles d'iniciar o incrementar les relacions comercials amb Espanya fruit d'aquesta concessió de crèdits FAD (actualment, aquestes zones són Amèrica Llatina, nord d'Àfrica i Àsia)⁹³; (2) la solvència exterior del país receptor; i (3) el risc d'acumulació de crèdits en un sol país.

■ La CIAD també menciona raons de política exterior que, de donar-se, s'han de tenir en compte a l'hora d'atorgar un crèdit.

Aquests criteris ja marquen una clara pauta d'actuació que persegueix la consecució d'una sèrie d'objectius de política exterior i comercial, tot concentrant els crèdits FAD en determinades zones i països. L'observació de la realitat del FAD⁹⁴ corroborada per l'informe de fiscalització del Tribunal de Comptes, per l'informe del CAD sobre l'ajuda espanyola així com per les aportacions de diversos autors, reforcen la idea que hi ha una tendència a concentrar l'ajut en àrees prioritàries des d'un punt de vista de política exterior. La realitat analitzada de la distribució de l'AOD i del FAD per països ha estat aquesta:

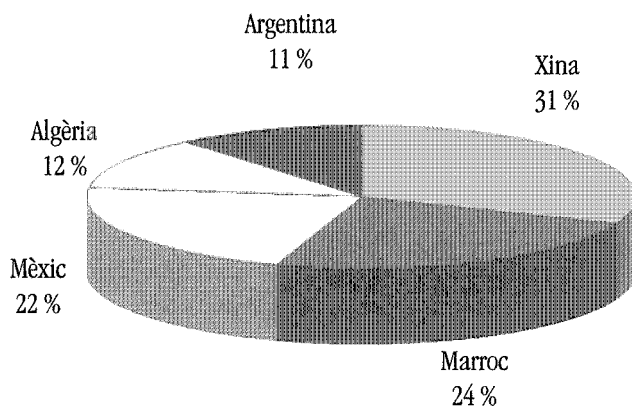
↑ L'informe del Tribunal de Comptes sobre el FAD, en el període 1986-1990, revela que un 39 % del total de FAD varen anar a Iberoamèrica i un 33,2 % al nord d'Àfrica. Entre els països beneficiaris, l'informe indica que 6 països van acaparar el 49 % del total concedit:

País	Percentatge concedit ⁹⁵
Marroc	11
Algèria	10
Egipte	10
Xina	7
Cuba	6
Mèxic	5
Resta	51
Total	100

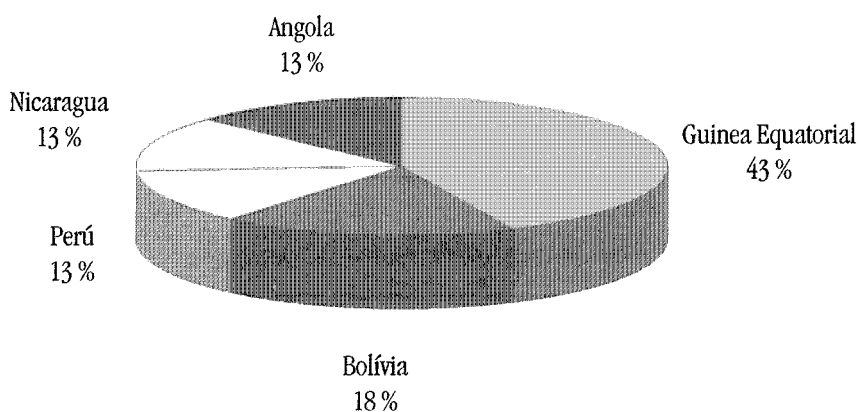
↑ Entre 1987 i 1992, els països que més FAD van rebre van ser aquests:⁹⁶

País	Quantitat ⁹⁷	Percentatge del total
Xina	400 M. \$	31
Marroc	313 M. \$	24
Mèxic	287 M. \$	22
Algèria	154 M. \$	12
Argentina	136 M. \$	11
Subtotal	1.290 M. \$ ⁹⁸	100
Total FAD 1987/1992	430.260.657.000 ptes.	100
FAD destinat a aquests 5 països	129.000.000.000 ptes.	30

↑ Els països que més ajuda no reemborsable van rebre durant aquest mateix període van ser:⁹⁹

País	Quantitat	Percentatge del total
Guinea Equatorial ¹⁰⁰	93 M. \$	43
Bolívia	40 M. \$	18
Perú	30 M. \$	13
Nicaragua	30 M. \$	13
Angola	30 M. \$	13
TOTAL ¹⁰¹	223 M. \$	100

↑ Distribució geogràfica del FAD durant els anys 1993, 1994, 1995.¹⁰²

■ 1993

País	Núm. projectes	% del total	Import concedit	% del total
Argentina	2	6,06	3.956.724	4,93
Filipines	2	6,06	5.097.862	6,35
Marroc	2	6,06	5.012.995	6,25
Mèxic	4	12,12	7.438.960	9,28
Uruguai	1	3,03	3.874.275	4,83
Veneçuela	2	6,06	12.739.930	15,89
Xina	7	21,21	10.219.621	12,74
OI ¹⁰³	2	6,06	4.380.107	5,46
Colòmbia	2	6,06	4.363.350	5,44
Algèria	1	3,03	6.400.000	7,98
Nicaragua	2	6,06	1.877.294	2,34
Equador	1	3,03	7.706.760	9,61
Tunísia	2	6,06	813.952	1,01
Perú	1	3,03	5.644.254	7,04
Altres ¹⁰⁴	2	6,06	633.793	0,79
TOTAL	33	99,99	80.159.877	99,94

■ 1994

País	Núm. projectes	% del total	Import concedit	% del total
Nicaragua	3	7,31	1.815.502	2,30
Tunísia	3	7,31	2.598.005	3,29
Uruguai	6	14,63	6.424.782	8,14
ESAF	1	2,43	12.732.010	16,14
Xina	4	9,75	9.946.103	12,60
Marroc	2	4,87	4.693.045	5,94
Equador	2	4,87	5.254.828	6,66
Argentina	6	14,63	20.296.092	25,72
Bolívia	3	7,31	1.218.527	1,54
Colòmbia	1	2,43	1.927.693	2,44
Hondures	1	2,43	1.780.140	2,25
Indonèsia	2	4,87	2.287.508	2,89
Palestina	1	2,43	1.000.000	1,26
Camerun	1	2,43	4.232.640	5,36
Altres ¹⁰⁵	5	12,19	2.677.942	3,39
TOTAL	41	99,89	78.884.817	99,92

■ 1995

País	Núm projectes	% del total	Import concedit ¹⁰⁶	% del total
Bolívia	7	10,40	1.722.058	2,18
Angola	8	11,59	9.384.692	11,91
Paquistán	6	8,69	7.296.123	9,26
Xina	6	8,69	19.248.522	24,44
Nicaragua	2	2,89	2.408.372	3,05
OI ¹⁰⁷	21	30,43	19.018.039	24,14
Vietnam	3	4,34	1.506.826	1,91
Marroc	2	2,89	2.696.210	3,42
Hondures	2	2,89	3.493.913	4,43
Equador	2	2,89	1.605.799	2,03
República Dominicana	2	2,89	1.436.770	1,82
Costa d'Ivori	1	1,44	1.231.180	1,56
Filipines	1	1,44	3.058.510	3,88
Tanzània	1	1,44	1.010.165	1,28
Altres ¹⁰⁸	5	7,24	2.192.060	2,78
TOTAL	69	100,1	78.755.916	98,09

b) Anàlisi del rerefons polític i econòmic d'algunes concessions de crèdits FAD a determinats països

Xina (i el sud-est asiàtic)

L'interès d'Espanya en la zona del sud-est asiàtic és de tipus econòmic, polític, geoestratègic. Especialment, a partir de la dècada dels 1980 aquesta àrea geogràfica experimenta un desenvolupament comercial i financer important, amb taxes de creixement del 10 %, fet que impulsa el Govern Espanyol a promoure i donar suport a les inversions d'empreses espanyoles a la zona. En aquest context, s'entén que els països asiàtics hagin pujat de forma considerable en l'escala de prioritats de la política exterior espanyola.¹⁰⁹

Tot centrant l'anàlisi en la Xina sobta comprovar com la cooperació internacional i l'ajuda al desenvolupament reemborsable amb aquest país ha anat en augment, tot i els informes de les Nacions Unides i diverses ONG que qüestionen el respecte dels drets humans per part del Govern Xinès. D'altra banda, les reiterades sol·licituds de les Corts Generals de vincular la cooperació espanyola a la democratització i respecte dels drets humans en els països receptors no sembla tenir gaire pes a l'hora d'adjudicar crèdits FAD a la Xina.

Des de 1988, Espanya és un dels pocs països que va continuar concedint aquest tipus de finançament a la Xina, tot i els incidents de Tiananmen. Des de 1989 fins a 1993 Espanya va concedir

autoritzacions per un import de 80.000 milions de pessetes.¹¹⁰ El 1995, es van acordar crèdits per valor de 12.000 milions de pessetes en condicions FAD i 24.000 milions en condicions normals OCDE, amb la finalitat de posar a disposició dels exportadors espanyols uns recursos importants que els permeti la penetració comercial en el mercat xinès.¹¹¹

En els debats parlamentaris de la passada legislatura, el Govern sempre va deixar clar que un dels objectius fonamentals del FAD és col·locar els exportadors espanyols en condicions d'igualtat respecte els seus principals competidors. Així, donat que la Xina és un mercat molt important per a la indústria espanyola, hi ha raons de tipus comercial, financer i econòmic en benefici d'Espanya per continuar concedint crèdits FAD a aquest país.¹¹²

Pel que fa a la qüestió del respecte dels drets humans, el govern socialista i l'actual govern popular sempre han defensat el seu alt grau de compromís amb els drets humans i, en conseqüència, en les converses bilaterals amb el Govern Xinès sempre han fet esment dels seus esforços per aquest tema. No obstant això, sembla que el Govern Espanyol no té gaire voluntat d'aplicar amb rigor aquests postulats.¹¹³

Marroc¹¹⁴ (i per extensió, el Magrib i tota l'àrea mediterrània)

El Magrib i, de forma menys immediata, el Mediterrani, constitueixen una zona de vital importància per als interessos estratègics, polítics, econòmics i culturals d'Espanya. En aquest context, no és d'estranyar que Espanya porti a terme una política global a través de la creació i consolidació d'un espai compartit d'estabilitat i prosperitat.¹¹⁵ Per a la consecució d'aquests objectius, s'estan utilitzant diversos instruments, dels quals destaquen (1) la promoció d'un diàleg polític institucionalitzat i (2) el desenvolupament d'accions de cooperació més àmplies, tant a nivell bilateral com d'Unió Europea.

L'informe del CAD sobre l'ajut al desenvolupament espanyol¹¹⁶ posa de manifest que certes regions concentren bona part de l'ajut espanyol, en especial Amèrica Llatina amb un 45 % de l'ajut bilateral, per raons històrico-geogràfiques, seguida del nord d'Àfrica amb un 30 %. L'evolució posterior del FAD continua evidenciant la importància que Espanya concedeix als països del Magrib i, en concret, al Marroc i Algèria. El 1994, el Magrib va rebre el 13,2 % de les adjudicacions de crèdits FAD. El 1995, només es va beneficiar de dos projectes, tots dos amb destinació al Marroc.

Pel que fa al Marroc, Espanya ha adoptat clarament una estratègia política de seguretat estatal. Diferents convenis en matèria de defensa formen part d'una política d'equilibri i control, la qual es complementa amb relacions econòmico-comercials cada cop més fermes. El canvi qualitatiu de relacions entre ambdós països es produeix amb la signatura del Tractat d'Amistat, Veïnatge i Cooperació de 4 de juliol de 1991.¹¹⁷ Anteriorment, el 27 de setembre de 1989, es signa un conveni de cooperació, en aquella ocasió de cooperació en l'àmbit de la defensa.¹¹⁸

Posteriorment, el 1992 es signa un Protocol de Cooperació Econòmico-Financera pel qual el Marroc rep un paquet financer per valor de 125.000 milions de pessetes en concepte d'AOD, de les quals només un 3,49 % es consideren ajut no reemborsable.¹¹⁹

c) Conclusions

■ Hi ha una classificació de països menys desenvolupats que poden rebre crèdits FAD, però normalment, els països d'Amèrica Llatina i del nord d'Àfrica, per raons històriques i geogràfiques¹²⁰ i el continent asiàtic, per raons econòmico-comercials òbvies, tenen preferència.

■ Es segueix un criteri restrictiu amb els països que incompleixin les seves obligacions amb el FAD així com amb aquells països d'alt risc, en atenció a la seva conflictivitat social, política, inseguretat financera, etc.¹²¹

■ Cada cop més, els països amb renda mitjana concentren major volum d'AOD, mentre que els països menys desenvolupats han vist reduïda l'ajuda.¹²² El motiu cal buscar-lo en l'excessiu pes dels crèdits FAD i en la insuficient coordinació d'aquesta modalitat d'ajuda amb els programes d'ajuda gestionats per la SECIPI. De fet, els països que més ajuda reben per part d'Espanya són aquells que reben crèdits FAD.

■ S'aprecia una manca de continuïtat de l'ajuda espanyola als països beneficiaris, degut especialment a la distribució dels crèdits FAD, la qual es guia per criteris comercials i no d'ajuda. D'altra banda, el CAD també ho atribueix al fet que Espanya no té un llistat de països prioritaris, sinó només de regions prioritàries. Malgrat tot, en els darrers anys s'observa una progressiva concentració, a conseqüència de la política de crèdits FAD del Govern Espanyol i no per assumpció d'uns criteris d'ajuda al desenvolupament més òptims.

d) Annex: política exterior espanyola a la Mediterrània

Introducció

La fractura soferta pel sistema internacional a partir de 1989 ha atorgat una preponderància especial als conflictes regionals. L'anterior equilibri de poders s'ha vist substituït per l'auge de tendències econòmiques globalistes però, alhora, pel retorn a plantejaments localistes, que fan necessari buscar fórmules de cooperació i/o d'integració regionals.

En aquest context, el mar Mediterrani constitueix actualment una de les zones amb focus de tensió més importants a nivell internacional, amb risc de conflictes i confrontacions de tots els ordres. Per una banda, es constata un desequilibri abismal en el desenvolupament intraregional, de tal manera

que aquest fet constitueix un obstacle determinant per a la consecució d'una estabilitat a la regió.

El sud del Mediterrani pateix una sèrie de problemes estructurals i/o conjunturals: creixement demogràfic important, problemes de degradació ambiental, excessiva pressió del deute extern, preu reduït de les matèries primeres i grans dificultats de penetració en els mercats mundials. Sense cap dubte, els problemes de desenvolupament ocupen un lloc destacat entre els problemes que afecten la regió.

Quant a la dimensió política i social, el clima d'instabilitat és un tret característic de la zona: manca de legitimitat democràtica del poder establert, lentitud de les reformes, auge del fonamentalisme islàmic, condicions de vida insatisfactòries...

Finalment, a molts dels països de la regió s'hi observen una sèrie de mancances internes greus: polítiques nacionals inadequades, ambient administratiu i democràtic poc acollidor per a l'inversor, un nivell baix de qualificació de la mà d'obra, mercats nacionals petits i un nivell baix de les infraestructures bàsiques.

Tot això desemboca en un equilibri de la regió certament fràgil.

Interessos d'Espanya a la regió

El mar Mediterrani conforma, juntament amb Europa i l'Amèrica Llatina, el nucli principal dels interessos nacionals de la política exterior espanyola. En aquest esquema, el Magrib hi ocupa un paper destacat, com ho demostra la implicació activa d'Espanya, tant des d'un punt de vista comunitari com des d'una perspectiva regional o estrictament bilateral.

El nord d'Àfrica, com a zona més propera a Espanya, presenta uns reptes de tipus polític, socioeconòmic i cultural, que sens dubte afecten els interessos estratègics d'Espanya i Europa.

Els interessos d'Espanya al Mediterrani són múltiples i de diversa índole:

- ⤴ Interessos territorials centrats actualment a Ceuta, Melilla i Canàries.
- ⤴ Interessos econòmics importants.
- ⤴ Interessos estratègics, d'importació de petroli brut (el 1992 Espanya va importar del Magrib el 14,5 % del petroli brut que consumeix) i de gas natural (gairebé el 70 % del gas natural consumit a Espanya prové d'Algèria i Líbia).
- ⤴ Interessos pesquers, que cobren especial notorietat dins les relacions diplomàtiques Espanya-Marroc.
- ⤴ Interessos socioculturals.
- ⤴ Interessos de seguretat i estabilitat al Mediterrani occidental.

En tant que membre de la Unió Europea, Espanya ha reeixit a introduir la dimensió mediterrània a les línies prioritàries de la política exterior de la UE. S'ha aconseguit, en certa manera, una europeïtzació de l'agenda de la política exterior espanyola.

Actualment, el Mediterrani constitueix una zona de vital importància per a la UE, tant políticament com econòmica: representa el 8 % del total del comerç comunitari, és una zona d'aprovisionament energètic important, hi ha una existència de riscos reals de conflictivitat i tensió socials i polítiques... En aquest sentit, predomina l'interès polític i estratègic d'estabilitat- seguretat a la regió.

L'objectiu de la política exterior espanyola

L'objectiu és defensar el caràcter prioritari de la seva política i les seves accions al Magrib i al Mediterrani en general. Per aconseguir-ho, ha estat impulsant una política global que cerca la defensa i promoció dels interessos espanyols amb caràcter immediat, però que intenta alhora crear un espai compartit d'estabilitat, pau i prosperitat a tota la regió.

Amb aquesta finalitat, Espanya, tant en les seves relacions bilaterals com en la seva dimensió comunitària, ha estat canalitzant aquests objectius a través d'una sèrie d'instruments. Des d'una perspectiva essencialment bilateral s'han desenvolupat instruments:

■ D'estabilitat de caràcter polític. El diàleg polític institucionalitzat és un dels puntals de l'acció espanyola a la regió. Ha adquirit una importància especial el suport espanyol a la creació d'espais de llibertat i vies de democratització al Magrib, fet que afavoreix els processos de reforma.

Espanya defensa una estabilitat dinàmica a la zona: la pau civil, la convivència, el desenvolupament econòmic són objectius que requereixen mesures més grans de llibertat i democràcia.

Amb aquesta filosofia de desenvolupament integral de la regió, es va signar el Tractat de l'Amistat, Bon Veïnatge i Cooperació el juliol de 1991 (en vigor des de 1993). En aquest Tractat hi ha inclosa una clàusula de renúncia a l'ús de la força per a dirimir possibles contenciosos bilaterals entre ambdós països.

■ De cooperació socioeconòmica en sentit ampli, tant des del punt de vista bilateral com dins el marc de relacions entre la UE i els països del sud de la Mediterrània. L'objectiu ha estat la consolidació d'una estabilitat social i econòmica de la zona, donant suport a mesures de liberalització econòmica, de privatització, d'obertura de mercats, de sanejaments financers en el sector públic i privat, etc., a través d'acords marcs de cooperació financera i comercial.

■ D'estabilitat en l'àmbit de la cooperació educativa i cultural.

De la cooperació a l'associació

A nivell europeu, bàsicament, en el si de la UE (per bé que no de forma exclusiva), Espanya ha jugat un paper rellevant en la posada en marxa de l'anomenada Política Mediterrània Renovada, caracteritzada per una sèrie d'acords marcs, en el terreny financer, comercial i en la cooperació econòmica i tecnològica. Les declaracions de Corfú i Lisboa suposen un pas decisiu en les relacions entre la UE i els països mediterranis no comunitaris. S'està reeixint a passar d'una lògica d'acords de cooperació al desenvolupament a un marc de relacions d'associació.

La política comunitària s'assenta sobre tres instruments bàsics: (1) de caràcter comercial, a través d'una àrea de lliure comerç, (2) de cooperació financera i tècnica, i (3) institucionals de diàleg polític.

En conclusió la política exterior espanyola al Mediterrani ha adquirit un caràcter prioritari. L'objectiu espanyol és essencialment de seguretat, entesa des d'un plantejament ampli, que passa per afavorir polítiques de planificació i d'assignació de recursos adequades i eficients, per tal de lluitar contra la pobresa i de promoure models de desenvolupament sostenibles per a tota la regió.

Espanya i la UE han pres consciència dels fenòmens i realitats socials del sud de la Mediterrània que són potencialment desestabilitzadors. Precisament en el si de la UE, la Conferència Euro-Mediterrània celebrada a Barcelona el 1995 és una mostra significativa de la importància del vessant mediterrani en l'estabilitat d'Europa.

La filosofia de la Conferència ha contribuït a fixar les bases d'un model global i durador de relacions amb tots els països del Mediterrani. I, de la mateixa manera, busca la unificació de les dues subregions occidental i oriental del Mediterrani en les seves dimensions política, econòmico-financera i de cooperació sectorial.

6. Desglossament de les operacions. Anàlisi temàtica

a) Criteris de correcció temàtica

En aquest capítol del present estudi es desglossen els crèdits FAD per països, i es realitza en cadascun dels casos una anàlisi de la matèria o el servei exportat en cadascuna de les operacions. Com a introducció s'adjunten dos gràfics per a poder valorar la totalitat de les operacions de crèdit FAD aprovades durant el 1995 i el 1994.

L'objectiu és donar a conèixer la natura dels béns per a determinar si realment es corresponen amb el que ha de ser l'ajut al desenvolupament des d'una perspectiva legal, en la qual es té en compte l'actual legislació estatal i internacional que regula el FAD, però també des d'una perspectiva tendint a establir amb certesa el que és un correcte ajut al desenvolupament.

Per realitzar una anàlisi temàtica, ens cal un punt de partida: una definició del que entenem que és ajut al desenvolupament. Dins d'aquest concepte hem d'integrar totes les partides pressupostàries espanyoles dedicades a tercers països en vies de desenvolupament, a alguna de les següents prioritats:

- ⤴ atenció a les necessitats humanes bàsiques
- ⤴ atenció al creixement econòmic sostenible
- ⤴ millora de la redistribució de la renda
- ⤴ extensió cultural
- ⤴ desenvolupament institucional democràtic
- ⤴ justícia social.

Aquesta delimitació conceptual està fixada pel propi Congrés dels Diputats.¹²³

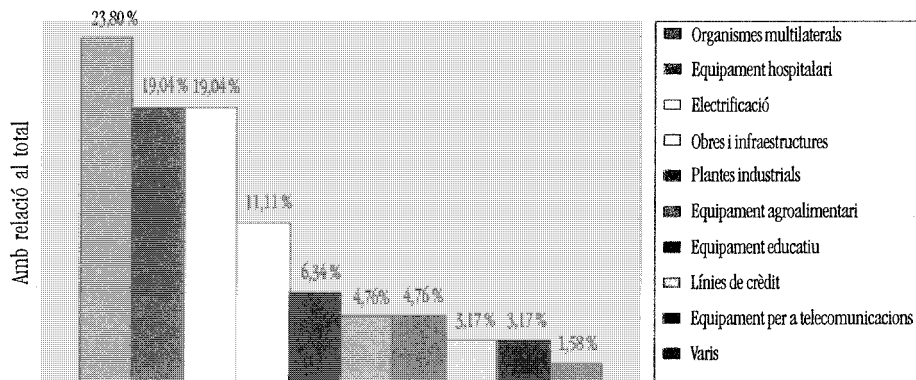
El fet de realitzar l'anàlisi temàtica per països obeeix al fet que les necessitats de cada país són diferents. En l'anàlisi de cadascuna de les operacions, mitjançant aquests criteris s'intenta donar raons per a la valoració de la bondat o no dels ajuts concedits, des d'una perspectiva de mínims irrenunciables.

b) Gràfics globals (1995/1994)

Gràfic global 1995¹²⁴

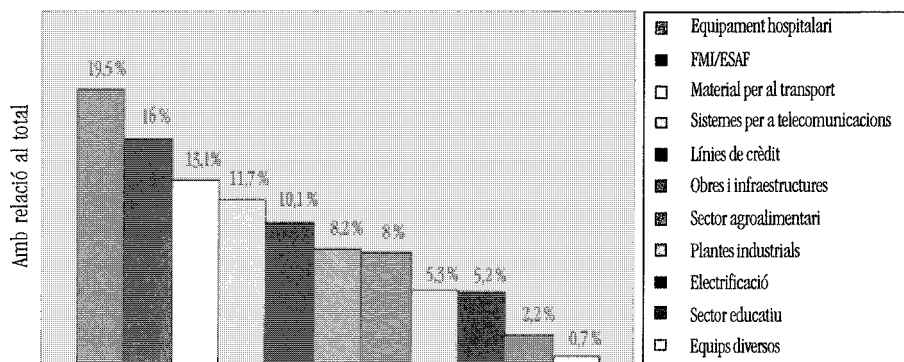
1- En el gràfic s'expressen percentualment les magnituds que ha assolit cada sector en el total de concessions de crèdit FAD.

Distribució del FAD per temes 1995

Gràfic global 1994

1- En el gràfic s'expressen percentualment les magnituds que ha assolit cada sector en el total de concessions de crèdit FAD realitzades el 1994.

Distribució del FAD per temes 1994

La interrelació d'aquestes dades temàtiques amb la variable de la destinació geogràfica d'aquestes concessions ofereix resultats força, com a mínim, curiosos. Partides de gran contingut tecnològic o de poca repercussió en el desenvolupament de la població més deficitària d'ajut dels països prestataris són comunes. Es plasma en exemples concrets la poca idoneïtat de moltes partides FAD de 1995 i 1994.

Per evitar una fractura del text de les conclusions de la present recerca hem preferit ubicar tota la informació pormenoritzada i detallada amb gràfics en un compendi annex sense que això en prejudici el contingut. És en aquestes dades concretes on s'encarnen els resultats de la nostra investigació, raó per la qual suggerim la seva revisió atenta.

c) Compendi annex: concreció geogràfica de la destinació dels crèdits FAD 1994/1995

Marroc¹²⁵

■ 1995

Es van concedir dues operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 2.696.210.000 pessetes.

1a operació:

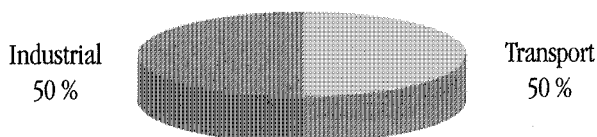
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 1-12-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat Consisteix en la renovació, clau en mà, d'un tanc de circulació d'àcid sulfúric i d'un circuit d'alimentació de sofre
Empresa exportadora	Imasa
Destinació	SAFI
Sector	Industrial, branca de fertilitzants
Quantitat	296.210.000 pessetes
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,3 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	
Amortitzacions	
Estat	No s'ha començat a executar el projecte perquè el conveni de crèdit no ha entrat en vigor

2a operació:

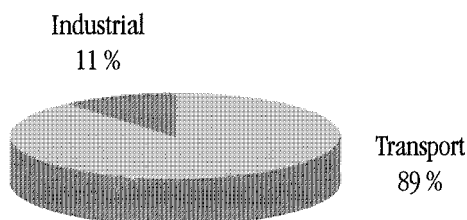
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-12-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹²⁶ Dos vaixells portacontenidors per assegurar el trànsit del Mediterrani a part d'Europa ¹²⁷
Empresa exportadora	Unión Naviera de Levante
Destinació	No consta
Sector	Transport
Quantitat	2.400.000.000 pessetes
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,5 %
Termini d'amortització	14 anys, amb 5 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	25,09 %
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 5 anys

Estat

Els contractes comercials van entrar en vigor el passat 26-5-96; s'ha començat la construcció¹²⁸ i l'exportació es començarà quan estiguin construïts en la seva totalitat.

Percentatge temàtic :

*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit al Marroc el 1995:*¹²⁹

■ 1994

Es van concedir dues operacions de crèdit FAD.

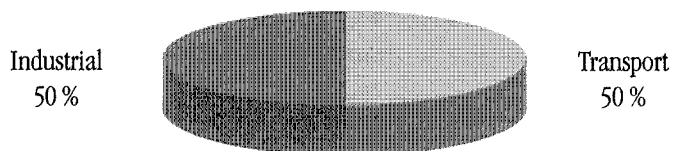
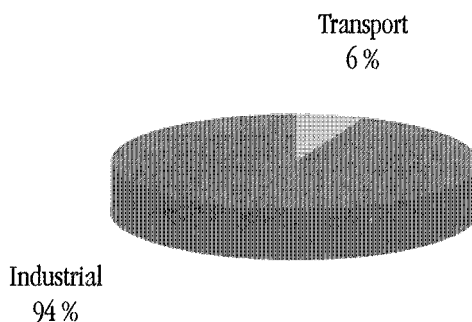
Valor total de les concessions: 35.940.000 \$.

*1a operació:*¹³⁰

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 8-7-94 ICO - conveni de crèdit, 1-8-94
Natura dels béns exportats	4 llanxes de salvament
Empresa exportadora	Astilleros Zamacona
Destinació	No procedeix, són per al salvament de naufragis en aigües marroquines
Sector	Vaixells
Quantitat	2.330.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,3 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35,2 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	No consta ¹³¹

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 8-7-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹³²
Empresa exportadora	Construcció i equipament, clau en mà, d'un complex d'escorxadors a Casablanca amb capacitat per a 60.000 tones anuals de carn
Destinació	Ramón Vizcaíno
Sector	Casablanca
Quantitat	Infraestructura municipal per al sacrifici de bestiar, refrigeració i congelació, tractament de sangs i subproductes i incineració de restes
Percentatge de crèdit FAD	33.610.000 \$
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35,04 %
Amortitzacions	Cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	L'agost de 1996, la Comunitat de Casablanca va entregar els terrenys on s'han de construir els escorxadors. L'entrada en vigor del contracte ¹³³ està pendent del cobrament d'un prepagament que està previst rebre

Percentatge temàtic :*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit al Marroc el 1994 :*

*Bolivia*¹³⁴

■ 1995

Es van concedir sis operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 13.703.157 \$.

*1a operació:*¹³⁵

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 1-12-95
Natura dels béns exportats	ICO -conveni de crèdit, es desconeix ¹³⁶
Empresa exportadora	Equipament hospitalari per a la Municipalitat de Santa Cruz de la Sierra
Destinació	Icuatro SA
Sector	Municipalitat de Santa Cruz de la Sierra
Quantitat	Sanitari
Percentatge de crèdit FAD	2.055.000 \$
Taxa d'interès	1,5 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	El grau d'execució, en fase de subministrament, s'estima al voltant del 73 % ¹³⁷

*2a operació:*¹³⁸

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 17-11-95
Natura dels béns exportats	ICO -conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Subministrament de maquinària d'obres públiques per a l'Alcaldia de La Paz
Destinació	Makiber SA
Sector	Alcaldia de La Paz
Quantitat	Infraestructura de béns d'equipament per a ús públic
Percentatge de crèdit FAD	3.028.000 \$
Taxa d'interès	1,5 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No s'han realitzat amortitzacions del crèdit
Estat	El projecte no s'ha realitzat perquè s'està esperant l'entrada en vigor del conveni de crèdit de la part comercial que complementa el crèdit FAD

*3a operació.*¹³⁹

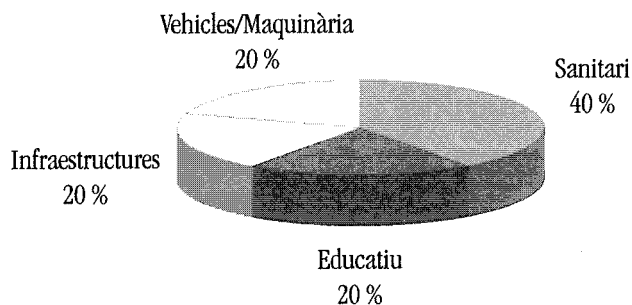
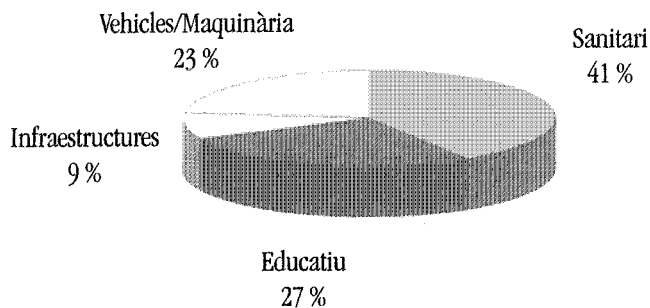
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 17-11-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat Són tres operacions diferents que consisteixen en equipament per a diferents universitats del país. La licitació internacional de què va ser objecte aquest projecte global va ser auspiciada pel PNUD, i van recaure sobre diverses empreses espanyoles tres lots per a subministrar a diferents universitats. Els tres lots es divideixen en tres crèdits FAD diferents, cadascun d'ells amb la seva corresponent instrumentació. L'import desglossat ascendeix a: 823.000 \$, 142.000 \$ i 2.754.000 \$, respectivament
Empresa exportadora	Edibon, Distesa, Dycsa
Destinació	
Sector	Educatiu
Quantitat	3.719.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,5 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No s'han realitzat amortitzacions del crèdit
Estat	No s'ha començat l'execució de cap dels tres projectes

*4a operació.*¹⁴⁰

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 2-6-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁴¹
Empresa exportadora	Subministrament de làmpades per a l'Alcaldia de Cochabamba
Destinació	Indalux
Sector	Alcaldia de Cochabamba
Quantitat	Infraestructura municipal en sector elèctric, enllumenat públic
Percentatge de crèdit FAD	1.331.000 \$
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	S'està procedint al 50 % dels subministraments sobre un total de 27.440 làmpades ¹⁴²

*5a operació:*¹⁴³

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 5-5-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Subministrament d'equipament per a sis hospitals
Destinació	Intersalus SA
Sector	Caja Nacional de Salud
Quantitat	Sanitari
Percentatge de crèdit FAD	436.059.000 pessetes ¹⁴⁴
Taxa d'interès	2,50 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 9 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic :*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a Bolívia el 1995:*

■ 1994

Es van concedir tres operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 10.335.000 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Projecte d'ampliació de la carretera Puente Méndez-Potosí
Destinació	Agroman (SIRECOX)
Sector	No consta
Quantitat	Infraestructura de comunicacions terrestres
Percentatge de crèdit FAD	5.000.000 \$
Taxa d'interès	4,5 %
Termini d'amortització	20 anys, amb 7 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 7 anys
Estat	No consta

2a operació:

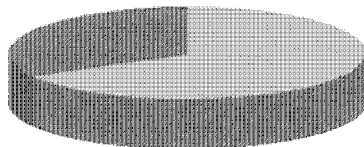
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 16-09-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Projecte d'ampliació de la carretera Puente Méndez-Potosí
Destinació	Agroman (SIRECOX)
Sector	Infraestructura de comunicacions terrestres
Quantitat	3.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	4,5 %
Termini d'amortització	20 anys, amb 7 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 7 anys
Estat	No consta

3a operació :

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 16-09-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Dos muntacàrregues i una grua
Destinació	Sercobe/INDS. LUNA
Sector	Maquinària i vehicles
Quantitat	1.335.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic :

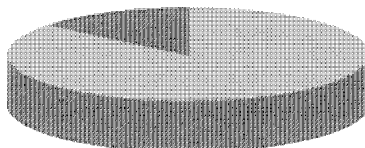
Vehicles/Maquinària
33 %

Infraestructures
67 %

Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a Bolívia el 1994:

Vehicles i maquinària
13 %

Infraestructures
86 %

Colòmbia

■ 1994¹⁴⁵

Es va concedir una operació de crèdit FAD.

Valor total de la concessió: 14.998.000 \$.

Operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 16-9-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁴⁶
Empresa exportadora	Projecte de telefonia rural
Destinació	Alcatel
Sector	Cauca Medio i Alto Magdalena
Quantitat	Infraestructura de telecomunicacions per a zones rurals del país
Percentatge de crèdit FAD	14.998.000 \$
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	El grau d'execució ¹⁴⁷ s'estima al voltant del 81 %

■ 1993

Es van concedir dues operacions de crèdit FAD.

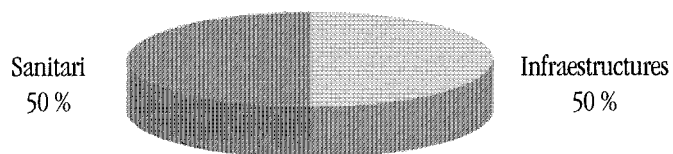
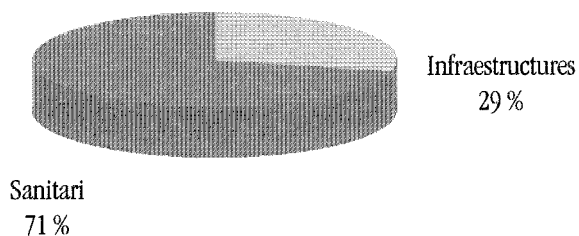
Valor total de les concessions: 35.000.000 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-5-93
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Reforçament sector elèctric
Destinació	FOCOEX
Sector	No consta
Quantitat	Infraestructures
Percentatge de crèdit FAD	10.000.000 \$
Taxa d'interès	No consta
Termini d'amortització	0,95 %
Percentatge de liberalitat	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 21-5-93
Natura dels béns exportats	ICO -conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	FOCOEX
Destinació	No consta
Sector	Sanitari
Quantitat	25.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic :*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a Bolívia el 1995:*

Perú¹⁴⁸

■ 1995

Es va concedir una operació de crèdit FAD.

Valor total de la concessió: 11.840.000 \$.

*Operació:*¹⁴⁹

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 5-05-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁵⁰
Empresa exportadora	Subministrament i muntatge d'equipaments hospitalaris per a l'hospital de la Força Aèria del Perú
Destinació	Émex-Zócalo
Sector	Força Aèria del Perú
Quantitat	Sanitat / Militar
Percentatge de crèdit FAD	11.840.000 \$
Taxa d'interès	3,4 %
Termini d'amortització	14 anys, amb 4 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 4 anys
Estat	En aquests moments el projecte es troba en fase de recollida de productes, l'embarcament dels quals està previst que es realitzi durant el mes d'octubre de 1996 ¹⁵¹

■ 1993

Es va concedir una operació de crèdit FAD.

Valor total de la concessió: 39.900.000 \$

*Operació:*¹⁵²

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-93
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Sistema de transmissió digital per fibra òptica
Destinació	Alcatel
Sector	No consta
Quantitat	Telecomunicacions
Percentatge de crèdit FAD	39.900.000 \$
Taxa d'interès	3,5 %

Termini d'amortització	22 anys, amb 6 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No se n'han realitzat perquè el crèdit ha estat cancel·lat
Estat	El projecte no s'ha executat

Argentina¹⁵³

■ 1994

Es van concedir sis operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 153.917.000 \$.

1a operació.¹⁵⁴

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 5-8-94 ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Projecte d'equipament contraincendis per al cos portuari de bombers de l'Argentina
Empresa exportadora	Rosenbauer Española
Destinació	Cos de bombers
Sector	Béns d'equipament
Quantitat	2.680.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No se n'ha realitzat cap perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	No consta

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 5-8-94 ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Projecte de comunicació de fronteres
Empresa exportadora	Tecosa
Destinació	
Sector	Infraestructura de telecomunicacions
Quantitat	29.460.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia

Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	Es situa al voltant del 15 %

3a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 5-8-94 ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁵⁵
Natura dels béns exportats	Equipament mèdic per als hospitals de la província de Córdoba
Empresa exportadora	FOCOEX
Destinació	
Sector	
Quantitat	9.811.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	Es situa al voltant del 86 % ¹⁵⁶

4a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94 ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁵⁷
Natura dels béns exportats	Equipament hospitalari del programa "Plan Nacional"
Empresa exportadora	FOCOEX/Eductrade/Dycsa
Destinació	
Sector	Sanitat
Quantitat	80.379.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	Es situa al voltant del 50 % ¹⁵⁸

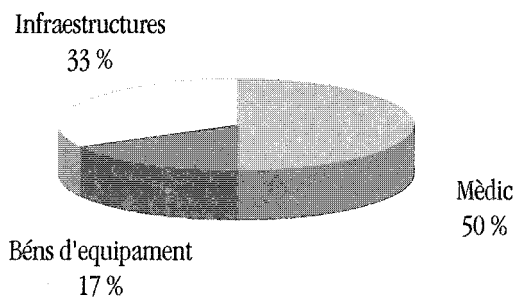
5a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94 ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁵⁹
-------------------	--

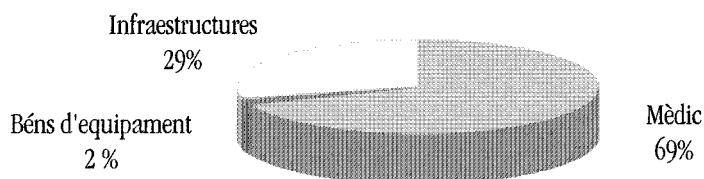
Natura dels béns exportats	Equipament mèdic de dos hospitals i una maternitat de la província de Córdoba
Empresa exportadora	Dycsa
Destinació	
Sector	Sanitat
Quantitat	15.340.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	Es situa al voltant del 3 % ¹⁶⁰

6a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94
	ICO - conveni de crèdit, es desconeix ¹⁶¹
Natura dels béns exportats	Plantes potabilitzadores per a la província de Buenos Aires
Empresa exportadora	Sercobe
Destinació	
Sector	Infraestructures
Quantitat	16.247.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,95 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	
Amortitzacions	Cap, perquè compta amb un període de gràcia de 10 anys
Estat	Es situa al voltant del 33 % ¹⁶²

Percentatge temàtic :

Percentatge temàtic¹⁶³ en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a l'Argentina el 1994:

■ 1993

Es van concedir dues operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 34.098.000 \$.

1a operació:¹⁶⁴

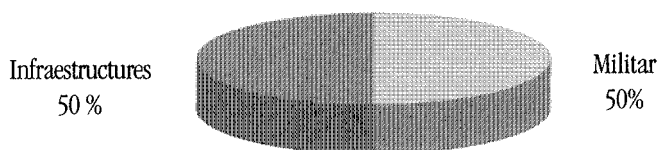
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 26-3-93 ICO - conveni de crèdit, 7-3-94
Natura dels béns exportats	Projecte de cartografia per satèl·lit a tres escales per a tot el país. Subministrament d'equipaments per a processar i analitzar imatges de satèl·lit i fulles cartogràfiques
Empresa exportadora	Institut Cartogràfic de Catalunya
Destinació	Institut Cartogràfic Militar Argentí
Sector	Serveis /Militar
Quantitat	9.993.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,10 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No consta
Percentatge de FAD	100 %
Estat	El nivell d'execució del projecte se situa al voltant del 50 %

2a operació:

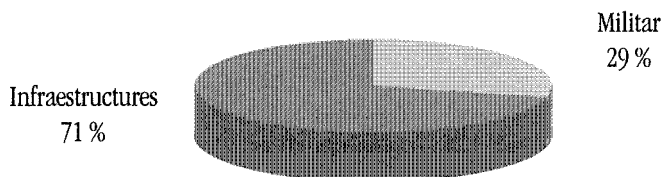
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 7-05-93 ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Modernització de centrals hidràuliques de la província de Córdoba. Subministrament de turbines, reixes, vàlvules, reguladors, rodaments, transformadors, generadors, equips d'excitació, sistemes de control i protecció de centrals i subestacions; així com la supervisió

Empresa exportadora	del muntatge i posada en servei
Destinació	Sercobe
Sector	Elèctric
Quantitat	24.105.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	35 %
Amortitzacions	No ha entrat en vigor el conveni de crèdit
Estat	El projecte no ha estat realitzat

Percentatge temàtic :

Percentatge temàtic¹⁶⁵ en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a l'Argentina el 1993:

Xina^{166,167,168}

■ 1995¹⁶⁹

Es van concedir sis operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 158.667.000 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-12-95
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Planta de detergents
	Técnicas Reunidas

Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	74.100.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,35 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-12-95
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Tres línies de premses
Empresa exportadora	Fagor-Arrasate
Destinació	
Sector	Industrial
Quantitat	19.080.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,20 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

3a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-12-95
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Línia de crèdit
Empresa exportadora	No consta
Destinació	
Sector	No consta
Quantitat	20.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,50 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

4a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 22-12-95
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Línia de crèdit
Empresa exportadora	No consta
Destinació	No consta
Sector	No consta
Quantitat	20.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,50 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

5a operació:

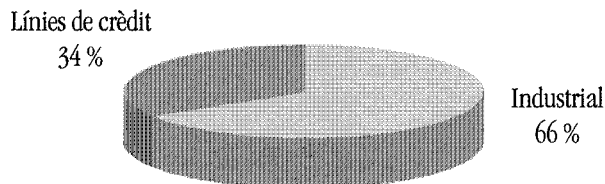
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 4-8-95
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Planta de fundició de blocs de motor
Empresa exportadora	Loramendi
Destinació	
Sector	Industrial
Quantitat	13.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,35 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

6a operació:

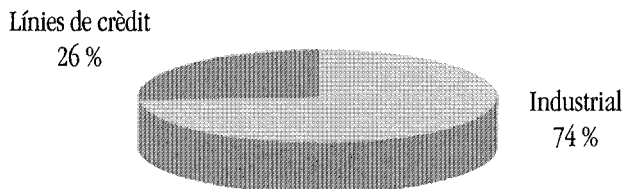
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 4-8-95
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Planta tractament d'aigua potable
Empresa exportadora	Pridesa (SIRECOX)
Destinació	
Sector	Infraestructures

Quantitat	12.487.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,50 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic :

Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a la Xina el 1995.¹⁷⁰

■ 1994¹⁷¹

Es van concedir quatre operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 75.451.000 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Empresa exportadora	Línia de crèdit
Destinació	No consta
Sector	No consta

Quantitat	20.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,30 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

2a operació:

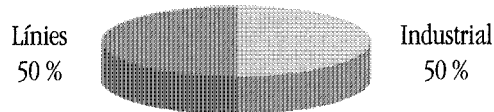
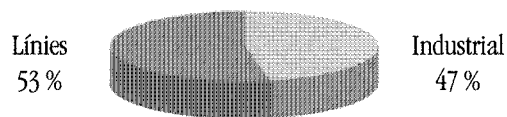
Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Maquinària planta ecumeno
Empresa exportadora	Termotecnia/Eurocon
Destinació	
Sector	Industrial
Quantitat	20.500.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,20 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

3a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-94
	ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Planta taps cautxú
Empresa exportadora	Caucho y Elastomeros
Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	14.951.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	0,20 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

4a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 8-7-94 ICO - conveni de crèdit, no s'ha signat
Natura dels béns exportats	Línia de crèdit
Empresa exportadora	No consta
Destinació	No consta
Sector	No consta
Quantitat	20.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	0,30 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic:*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a la Xina el 1994:*

■ 1993¹⁷²

Es van concedir set operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 77.193.239 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 29-12-93 ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	Assistència tècnica sector elèctric
Empresa exportadora	Initec

Destinació	No consta
Sector	Serveis
Quantitat	30.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,20 %
Termini d'amortització	35 anys, amb 13 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 19-11-93 ICO - conveni de crèdit, 9-1-95
Natura dels béns exportats	Maquinària per al ferro a Meizhou
Empresa exportadora	Danobat, Sociedad Cooperativa
Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	9.200.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	0,30 %
Termini d'amortització	39 anys, amb 12 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

3a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 19-11-93 ICO conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	Control trànsit Xangun
Empresa exportadora	Sainco Tráfico
Destinació	
Sector	Infraestructures
Quantitat	4.990.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,30 %
Termini d'amortització	39 anys, amb 12 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

4a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 19-11-93 ICO - conveni de crèdit, 25-1-94
Natura dels béns exportats	Línia de crèdit
Empresa exportadora	
Destinació	
Sector	
Quantitat	8.880.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,50 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 9 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

5a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-5-93 ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	Dues depuradores per a Xianmen
Empresa exportadora	SADEPAG/Degremont
Destinació	
Sector	Infraestructura
Quantitat	257.000.000 pessetes
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	0,20 %
Termini d'amortització	21 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

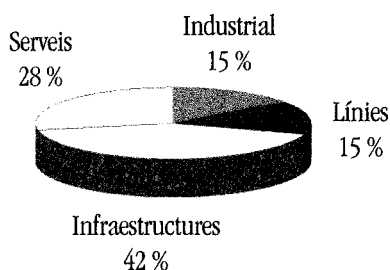
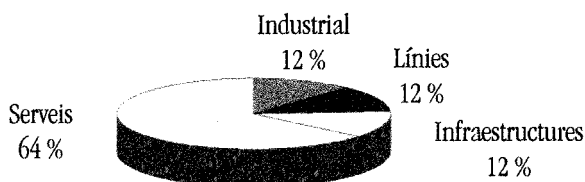
6a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 28-5-93 ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	Assistència tècnica sector elèctric
Empresa exportadora	Initec
Destinació	No consta
Sector	Serveis

Quantitat	20.000.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	2,50 %
Termini d'amortització	35 anys, amb 13 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

7a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 21-5-93
Natura dels béns exportats	ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Empresa exportadora	Planta aigua potable Zhangzhou
Destinació	Thyssen Ingeniería
Sector	No consta
Quantitat	Infraestructura
Percentatge de crèdit FAD	259.000.000 pessetes
Taxa d'interès	No consta
Termini d'amortització	2,50 %
Percentatge de liberalitat	21 anys, amb 10 anys de gràcia
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

Percentatge temàtic.¹⁷³*Percentatge temàtic en relació amb el total monetari de crèdit FAD concedit a la Xina el 1993:*

■ 1992¹⁷⁴

Es van concedir sis operacions de crèdit FAD.

Valor total de les concessions: 227.234.000 \$.

1a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 23-12-92 ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	No consta
Empresa exportadora	Alcatel
Destinació	Centrals telefòniques a Ganzú
Sector	Infraestructures
Quantitat	14.160.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

2a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 23-12-92 ICO - conveni de crèdit, 5-10-89
Natura dels béns exportats	Centrals telefòniques, Mong in
Empresa exportadora	Alcatel
Destinació	
Sector	Infraestructures
Quantitat	12.010.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

3a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 17-7-92 ICO - conveni de crèdit, 16-1-92
-------------------	---

Natura dels béns exportats	Foneria de Wuan
Empresa exportadora	Técnicas Reunidas
Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	151.709.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

4a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 21-2-92 ICO - conveni de crèdit, 16-1-92
Natura dels béns exportats	Planta d'òxid d'etilè a Tianmin
Empresa exportadora	Foster Wheeler Trad
Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	30.640.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta
Amortitzacions	No consta
Estat	No consta

5a operació:

Dates d'aprovació	Consell de Ministres, 21-2-92 ICO - conveni de crèdit, 16-1-92
Natura dels béns exportats	Planta ciment Quinxin
Empresa exportadora	KHD Humbolt Wedag
Destinació	No consta
Sector	Industrial
Quantitat	3.715.000 \$
Percentatge de crèdit FAD	No consta
Taxa d'interès	1,25 %
Termini d'amortització	30 anys, amb 10 anys de gràcia
Percentatge de liberalitat	No consta